

DOMOLJUB

Izkaže vsak četrtak. Cena mu je 5 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice 2. Naročnina, reklamacije in in-serati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice šte. 2.

Štev. 49.

V Ljubljani, dne 9. decembra 1909.

Leto XXII.

Zboljšanje travnikov.

Če se nam tudi očita, da se ponavljamo, bomo vendarle zopet in zopet poudarjali, da je za večidel naših kmetov živinoreja orva in najvažnejša reč. Živinoreja pa potrebuje dela za boljše in izdatnejše klajo in pašo. Skrb za travnike, senožeti, planine in pašnike je neobhodno potrebna. Zboljšajmo, kar imamo! Zboljševalno delo na naših tleh se pravzaprav niti pričelo ni. Milijoni so šli v ta namen za druge dežele iz državne blagajne za izsuševanje in pa namakanje travnikov in ureditev voda. Na Kranjskem se ustanovi kulturno tehniški urad, ki bo izdeloval načrte v tem oziru in vodil dela. Tudi tukaj pa velja načelo, da zgledi vlečejo. Dozdaj imamo v tem oziru malo pokazati. Na Bergovem posestvu v mokronoškem sodnem okraju je nekaj in pa jako zanimiv poizkus na posestvu barona Otona Apfaltrerna na Križu poleg Komende.

Po njegovih prijaznih podatkih navajamo, kaj se je zgodilo:

Zboljšanje nekaterih h graščini Križ (polit. okraj Kamnik) spadajočih travnikov z namakanjem, oziroma osuševanjem je izvršil že njegov oče v letih 1883—1885 po njegovem nasvetu. On sam je namreč za svojih študij na kmetijski visoki šoli v Poppelsdorf-Bonnu poslušal tudi kulturno-tehnična predavanja in se na izletih, ki so se prirejale pod vodstvom profesorjev v Porenje, na Vestfalsko itd., seznanil z velikimi napredki, ki so se že takrat dosegli v zboljšanju travnikov.

Zboljšanje travnikov pri graščini Križ pa se je le deloma izvršilo, ker bi bilo treba za popolno izvršitev napraviti v Tunjšici jez, kjer bi se gonilo veliko kolo za zajemanje vode in pa nakupiti nekaj sosednih travnikov, za katere so pa lastniki zahtevali neprimerno visoke svote. Zboljšanje se je torej omejilo na to, da se je vzela voda za namakanje iz bližnjega bajerja, in sicer samo

za par travnikov. Seveda je bila vsa ta naprava le nepopolna, ker stoječa bayerska voda nima tistih snovi, ki so potrebne za dobro rast trave.

Poglavitna skrb pri tem zboljšanju pa se je obrnila na osuševanje travnikov, na katerih je dosedaj raslo le malovredno kisljeno seno. V tem oziru se je zboljšanje popolnoma posrečilo, kar potrjujejo naslednje številke.

Že prej obstoječi grabni so se poglobili in novi izkopali. Za odpeljavo močvirske vode so se rabile cevi raznega obsega, ki so se položile do 1 meter in pol globoko. Poleg tega so se polagale v izkopane jarke butarice iz dračja, na te se je nasula prst in pohodila. To nadomestilo za cevi se je prav dobro obneslo in se je pri tem veliko prihranilo. Vkljub temu so narastli skupni stroški na okroglo 4000 goldinarjev. Z ozirom na to se je zboljšanje vršilo le polagoma in je bilo šele tretje poletje končano.

Ko je bilo to delo dovršeno, se je manjši del travnikov preoral z močnimi plugi, deloma so se globoko zrigolali. Tako je ostala prekopana prst čez zimo izpostavljena mrazu. Spomladi so se posadile na tem prostoru okopavine, (kakor: krompir, repa, korenje i. t. d.) po leti obdelale, jeseni se je na novo preorala zemlja in tako pustila čez zimo. Šele drugo spomlad (torej četrto leto po začetku dela) se je posejalo travno seme.

Od vsega travniškega prostora, ki meri 28 oralov 747 štirjaških sežnjev, se je 23 oralov namočilo, oziroma osušilo; od tega se je 6 oralov prekopalo in s travnim semenjem posejalo. Na teh se do danes dvakrat kosi, medtem ko se na ostalih 17 samo enkrat. Pet oralov pa se ni zboljšalo, ker leže ti travniki ob Tunjšici, ki jih večkrat preplavi.

Pridelalo se je sena na gori omenjenih 23 oralih pred zboljšanjem poprečno na leto 175 meterskih stotov.

Po zboljšanju se je pridelalo na leto poprečno 349 meterskih stotov in sicer 190 meterskih stotov sladkega sena in 159 meterskih stotov srednjega sena, ki se sme šteti med goveje seno II. vrste. K temu pripominjamo, da so se travniki od časa do časa pognojili z živalskim gnojem, v novjšem času pa redno z umetnim gnojem (nekako 30° navadnega gnojenja). Gnojenje s Tomaževo žlindro in s kalilevo soljo se je izvršno obneslo; zlasti se je pri gnojenju s poslednjo hitro pokazala travniška detelja (rožičkasta nokota) in se gosto razrasla.

Seveda se spomladi precej pozornosti obrača na travnike; krtine in mravljišča se odstranjujejo, od časa do časa se travniki prebranjajo, jarki se očistijo itd. Kjer poganja bolj redka trava, se poseje senen drob, oziroma travno seme. Zlasti pretečeno leto, ko je bila za travnike tako škodljiva suša, je bilo treba na novo sejati, kar se bo spomladi še nadaljevalo.

Ta zgled govori sam zase. Ravno v kamniškem okraju, kakor se je že tudi v kranjskem deželnem zboru poudarjalo, čaka na zboljšanje mnogo travnikov. Poizkus na Križu, ki si ga bodo gotovo vsaj okoličani ogledali, naj vzbudi mnogo posnemalcev. Ko se enkrat začne, pojde stvar sama po sebi naprej.

Ali se boste že zdramili?!

Ali ste brali letošnje protne obravnave? Kaj ste pri tem opazili? In kaj ste si na to mislili? ... Večina (bravcev protnih obravnav) najbrže — nič!

Če tudi vi, naši bravci, niste opazili, bodi vam povedano: Deset (!) ubojev in umorov — v teku pol (!) leta — pet pri ljubljanski, pet pri novomeški sodnji — izvršeni vsi v pijanosti ali kot nasledek piančevanja! Žena zažgala svo-

jega moža, prijatelj ubil svojega prijatelja, soseda itd.

Vprašamo: katera druga strast napravila take grezote? Katera zver je bolj divja od človeka-pijanca? Ali volk, ali ris ali tiger ali kdo se more meriti z njim? ...

Po pravici je rekel predavatelj gospod Milčinski, na protialkoholnem kongresu: Ne slovi Kranjska po svetu samó po postonjski jami in blejskem jezeru, ampak tudi po tem, da ima razmerno najvišje število ubojev in umorov ... Lep sloves o naši deželi o naši "lepi" in "mili" domovini!

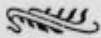
Če jih je v pol leta deset, koliko v 10, 20, 30, 50 letih! ... Če to samo na Kranjskem, koliko po vsem Slovenskem! ... Koliko pa drugod po svetu okoli!!! ...

Vsaka poročna obravnava se pa navadno začne takole: Dne tega in tega so pili fantje v gostilni pri N ... Potem se dejanje razvija in zapleta. In nazadnje se konča taka zgodba s tem, da je — eden mrtev ... Birtje pa mirno točijo naprej ...

In kaj pravijo na to poklicani faktorji: naše gosposke, sodnije in oblastni in drugi, ki so dolžni skrbeti za ljudski blagor? Nič! Ljudje mirno naprej pijejo, kakor bi se nič ne bilo zgodilo, in — zabavljajo tistim, ki bi to grozno strast radi malo v kot pognali.

Mi pa pravimo: Kogar to ne gane in ne strese, kogar to ne vzdrami in ne dvigne iz tope brezbriznosti, ta je udarjen z neozdravljivo slepoto. Na svoji koži bi moral čutiti, kdor nima nič čuta nič srca za krvoprelitje nesrečnih žrtev pijančevanja, za kri umorjenih, za solze in bridkosti njih staršev, za kazen, kes in sramoto morilcev in njihov domačih, za sramoto celega naroda ...

Vsem Vam pa, ki imate kapljo krvi v svojih žilah, in iskro človeškega čuta v svojih prsih, kličemo sprčo teh deseterih mrtvih žrtev, ki leže pred nami v svoji krvi, in katerih kri kliče do neba za maščevanje zoper krivca: Če se doslej nismo, vsaj zdaj se vzdramimo in vzdignimo kot en mož na vseh koncih in straneh zoper to divjo pošast alkoholizma, in ne pustimo dalje, da bi nam klala in žrla naše možake!

Političen pregled.

POLOŽAJ V DRŽAVNEM ZBORU

ni nič bolj jasen, pa tudi nič bolj zamotan, kakor je bil. Jasen je pogoj Čehov in Jugoslovanov, brez katerega ni mogoče misliti, da bi prišlo do rednega dela v zbornici, namreč izprememba vlade. Nič bolj prikrite niso želje vlade in njenih strank, predvsem Nemci, ki so češkim in jugoslovanskim zahtevam skoraj čisto nasprotni. Vendar se pa kaže, da prihajajo treznejši nemški poslanci že do spoznanja, da imamo Slovani vendarle tudi pravico govoriti v državi, in da se proti nam ne bo dalo več vladati. To uvidi tudi Bienerth sam. Toda sram jih je to priznati, ker jim toliko časa ni šlo v glavo. Boje se tudi, da bi jim volivci očitali, da so se udali Slovanski Jednoti. Zato nimajo poguma, da bi priznali Slovanom pravice, ki jim gredo. Zvijajo se na vse

mogoče načine, da bi prišli na lepem iz zagate, v katero so prišli po svoji politički kratkovidnosti. Slovanska Jednota je pokazala, da ji je za resno delo v zbornici in je dovolila, da se je začelo prvo branje začasnega proračuna v državnem zboru. Vladnim stankam tudi to ni dovolj in zahtevajo, da dopuste Čehi in Jugoslovani celo razpravo o proračunu. Šele ko bi bil ta dovoljen, so pripravljani pogajati se o tem, kakšna bodi nova vlada. Pravijo, da je premalo časa, da bi se izvršila pogajanja glede nove vlade, med prvim in drugim branjem začasnega proračuna. Ta zahteva kaže, da ni vladnim strankam nič na tem, ali se reši kriza, ali ne. Tak pogoj je za Slovane nesprejemljiv, ker v tem slučaju nimajo poročila, da protislovanski način vladanja res preneha, če dobi vlada proračun za šest mesecev. Sedanja vlada je namreč le prevečkrat pokazala, da ji ni mogoče zaupati. Tudi med njenimi strankami je mnogo ljudi ki vidijo le svoje strankarske namene in nočejo o kaki pravičnosti do Slovanov ničesar slišati. Torej nič čudnega, če so slovanski poslanci nezaupljivi, in jim ne zadoščajo same obljube, temveč zahtevajo drugačnih zagotovil, da pridejo vendar enkrat tudi nemški avstrijski narodi do svojih pravic. Če se to ne zgodi, potem je ves dolgotrajni boj proti vladi brez pomena. — Sicer so ostala vsa posvetovanja Slovanske Jednote s Poljaki strogo tajna, vendar pa je gotovo, da je prva dovolila prvo branje začasnega proračuna samo pod tem pogojem, da nastopijo Poljaki v tej razpravi odločno za preosnovo vlade, in da glasujejo proti vladi, če se ne preosnuje do drugega branja. Toda tudi če Bienerthovo ministrstvo odstopi, avstrijski politiki s tem pot še ni popolnoma uglajana. Če hoče zbornica delovati, morajo stranke sporazumno napraviti zbornici dnevni red, določiti morajo, kaj naj državni zbor obravnava. Tukaj bi ovire ne bile nepremagljive. Glavne točke bi bile državni proračun, finančni načrt, vojaški novinci, trgovinske pogodbe in bososko vprašanje. Za tak dnevni red bi bilo treba nove večine, v kateri naj bi bilo vsaj nekaj strank Slovanske Jednote. Vlada bi seveda morala biti taka, da bi našla zaslonbo v tej večini. Pri sedanjih razmerah je nemogoče misliti, da bi se moglo dalje časa vzdržati ministrstvo v katerem bi bili sami poslanci, ker narodnostni boj v Avstriji ni nič manj oster, kot je bil. Zato je misliti sedaj le na uradniško ministrstvo, ki bi napravilo pot parlamentarnemu. Za uradniško ministrstvo se je izrekla tudi Slovanska Jednota, ki zahteva tudi da dobe Slovani v novi vladi toliko zastopnikov, kolikor jih jim gre po njihovi moči. Krščanski socialci in Poljaki so za to, da bi se sedanja vlada le deloma izpremenila. Ta predlog bi morda ne bil nesprejemljiv, če izginejo iz vlade glavni zagovorniki protislovanskega vladanja. Zakaj ves boj je vedno veljal le vladnemu načinu, ne pa posameznim osebam v vladi. Vse ovire bi se dale premagati, samo če bi nemški poslanci, ki spoznajo krivice, ki se gode Slovanom, imeli pogum, to brez ozira na razne kričaje tudi priznati in pomagati, da se vpeljejo pravične razmere. Dokler se pa to ne zgodi, se tudi narodni prepri ne bodo poglobili in tudi redno delo državnega

zboru za trajno ne bo mogoče. — V rez pravi o nujnih predlogih glede manjšinskih sol, ki so bili vsi odklonjeni, je izjavil učni minister grof Stürgkh, naj bi šolsko vprašanje rešile dežele. Kako bi se to godilo, je pokazala znana postava Axman. Kakor so razmere sedaj, bi za slovanske manjšine ne bilo dobro. Nemške manjšine bi seveda že vlada varovala.

OGRSKE

sedemmesečne komedije še vedno noče biti konec, in nihče ne ve, kedaj se odigra zadnje dejanje. Vlada hoče odstopiti, a cesar noče o tem nič vedeti, temveč zahteva, da sedanja vlada zopet uredi zmedene razmere, ki jih je sama kriva in izpolni, kar je obljubila. Tega pa „vitežki“ Ogrji nočejo storiti brez koncesij, ki jih hočejo vladarju izsiliti za vsako ceno. Košut je bil sicer glede samostojne ogrske banke že nekoliko prijenjal, toda razkol v lastni stranki, ki je sledil tej „popustljivosti“, ga je poučil, da mora ostati radikalen. Zato sedaj žuga z opozicijo, če se vladar ne vda, in sanja, da bo treba vpeljati med Ogrsko in Avstrijo personalno unijo, t. j. Ogrsko popolnoma osamosvojiti tako, da bi bil samo še vladar skupen, državne posle bi pa opravljali obe polovici neodvisno druga od druge. Preponižni Mažari ravno niso bili nikdar. Njihovo oholost je pa še podpirala neodločnost avstrijskih vlad in pa krivični volivni zistem na Ogrskem. Zato se tako previdno ogibljuje vprašanja glede volivne reforme, ker vedo, da bo odklenkalo njihovemu paševanju, ako vpeljejo pravično reformo ravno tako, kakor bode, kot vse kaže, konec nemške nadvlade v Avstriji. Iz istega razloga se boje reforme Nemci na Sedmograškem, ki so v veliki manjšini, pa imajo 18 poslancev, katere bi skoraj gotovo vse izgubili.

NA BALKANU

se snuje trozveza: Bolgarija-Srbija-Črnagora. Ta namen so tudi imeli obiski bolgarskega carja v Srbiji. Tudi turški politiki so se že sprijaznili s to mislijo. Jasno je, da je to združenje omenjenih držav naperjeno proti avstrijskemu vplivu na Balkanu in da ima Rusija svoje roke vmes. V Belgradu je začel izhajati list „Balkanska zveza“, ki si je postavil za vodivno misel: Balkan Balkancem, in je pisan v protiaustrijskem duhu.

NA LAŠKEM

se je protiaustrijska smer v politiki tudi okrepila. Odstopilo je namreč Giolittijevo ministrstvo. Z njim odstopi skoraj gotovo tudi zunanji minister Tittoni, ki ni imel protiaustrijske politike. Na njegovo mesto pa pride baje zagrizen sovražnik Avstrije, Guicciardini. Sama ne prav vesela znamenja za našo zunanjo politiko.

ANGLEŠKA.

Gosposka zbornica je odklonila z ogromno večino proračun, ki ga je sklenila poslanska zbornica. To se je zgodilo zlasti zaradi nekkih novih davkov, ki bi bili v prvi vrsti zadeli veleposestnike in kapitaliste. Razmere med obema zbornicama so bile silno napete, a vendar so do zadnjega upali na mirno poravnavo. Večina poslanske zbornice napoveduje sedaj odločen boj

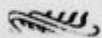
gosposki zbornici in grozi, da ne bo mirovala prej, da se gosposka zbornica odpravi. Parlament bodo sedaj v kratkem razpustili, in nove volitve bodo pokazale, na kateri strani bo zmaga.

VOJSKA

med Španci in domačini v Afriki se lahko smatra za končano. V zadnjem času ni bilo nobenega boja več. Zato je sklenila španska vlada, poklicati domov vse vojaštvo iz Afrike, ki so ga bili poslali tja za časa bojev s Kabili. Za prevoz vojaštva so že vse pripravili.

V BELGIJI

se pripravljajo izprememba na prestolu. Ljudstvo je ogorčeno proti kralju, ki živi jako potratno pustolovsko življenje. Zlasti je ljudi razburilo kraljevo razmerje z baronico Vaughan, od katere se da tudi v politiki voditi. Nezadovoljneži so se baje že posvetovali s prestolonaslednikom, da bi bil pripravljen takoj zasesti prestol, in so kralju svetovali naj se sam odpove.

LISTEK.

Skrivnost najdenke.

Povest. — Spisal Reimmichl.

I.

Lokarjeva domačija je največja in najlepša na Zlatem brdu, kajti travniki in polja na levi strani doline so večinoma njena last. Hiša stoji na prijaznem gričku in je od temelja do strehe vsa zidana, njeni beli zidovi so mikavno poslikani in cela stavba je pravzaprav podobna gosposkemu gradiču. Novcev in blaga ni nikoli manjkalo pri Lokarjevih, pa tudi nesreče ne. Starega Lokarja je pred štirindvajsetimi leti neki ubožan kmet in posestnik žganjarne, po imenu Jošt, pri prepiru v domači gostilni — ubil. Gospodinja je pol leta pozneje povila mrtvo deklico. Starejšega sina Marka je očetova nasilna smrt tako pretresla, da je ostal siromak vse svoje žive dni bolhen in umrl že kot šestindvajsetleten mladenič. Jošt, ki so mu za njegov zločin naprtili 15 let težke ječe, je v njedno prešel svoje kazen in se vrnil na Zlato brdo. Tedaj se je na Lokarjevem skednju nenadoma pokazal rdeči petelin, vsa gospodarska poslopja so pogorela do tal, poginila je desetorica goved, in Jošt je prejel za svoj zlobni in maščevalni požig vnovič devet let zapora. Pred nekaj tedni pa so ga izpustili iz ječe in tako je začel zopet postopati po Zlatem brdu. Plašno in s strahom se mu je ljudstvo zogibalo na poti, v bližini Lokarjevine se pa celo ni smel pokazati, kajti hlapci so ga bili še nedavno napodili z brizgalko za gnojnico. — Zadnje leto se je naselila pri Lokarjevih radostna in žareča sreča. France, sedanji posestnik, si je po materini smrti izbral domačo rejenko Tilko za ženo. Tilkina preteklost je bila nenavadna, čudna. Že takrat, ko je Lokarica povila mrtvo deklico, je bila prišla v to hišo. Nekega lepega jutra je namreč ležalo

pred Lokarjevim pragom plakajoče dete, zavito v siromašnih capah. Dete, zalo dveletno deklico, je najbrž položila tjakaj neusmiljena roka, da bi je imovita Lokarica sprejela za svoje. Ni sledu o starših in o rojstnem kraju, ni črkice o krstnem imenu in starosti niso našli pri najdenki. Vsa skrbna poizvedovanja so bila brezuspešna in tako je Lokarica temrajša sprejela dete, ker se ji je zdelo kot nekako darilo iz nebes, poslano v nadomestilo za njeno lastno mrtvorjeno deklico. Mlajši sin France je bil takrat star sedem let. Vzgajali so ju skupno in bila sta si kakor brat in sestra, dokler ni odrinil France za osem let k vojakom. Lokarica ga je želela odkupiti, toda sin ji ni pustil. Počedoval je bil po svojem očetu stari Lokarjevi ponos in zdelo se mu je nečastno, da bi se s pomočjo denarja izmuznil cesarski službi. Že kot deček je imel pojem časti v sebi močno utrjen ter je ocenjeval vsa dejanja, bodisi svoja ali tuja, edino z merilom časti. Pri vojakih si je ta pojem še bolj poglobil, semintja skoraj preveč. Vsaka kazen, ki je zadela tega ali onega izmed njegovih tovarišev, mu je bila dovolj, da je jel kaznovanca prezirati. Njemu samemu ni bilo ves čas službovanja treba prestati nobene kazni in že četrto leto si je tako naklonil zaupanje predstojnikov, da so ga povišali v nadlovca. Šesto leto je služil cesarju, tedaj mu je umrl starejši brat Marko; smel je postavno terjati oprostitev, vrnil se je domov in prevzel očetovo zapuščino. Krepak in junaški je prišel v domačo vas, postaven in raven kakor sveča, z zalimi, navihanimi brkami, žarečimi očmi, uglajen in gosposki v svojem nastopu. Doma ga je čakalo prijetno iznenadenje. Njegova sestra Tilka — ako jo smemo tako imenovati — je prav tako vzrasla v močno, zalo mladenko. Razcvetela se je v tako bujno lepoto, kakor se razcvete sočna cvetica; da ste videli njene svetločrne lase, njene lesketajoče oči, črne kakor oglje, in njene vzvišene, resne poteze na obličju, bi bili vzklknili: Ni je lepše, kakor je Tilka! Odslej France in Tilka nista več občevala kakor brat in sestra in po materini smrti so se razvila med njima docela drugačna čustva. Dolgo časa je krotil France svojo ljubav napram deklici, ker si ni bil povsem na jasnem, je li dovolj častno, če si izbere domačo rejenko brez imena in staršev za svojo ženo. Pa tudi Tilka se mu ni obešala okrog vratu, nasprotno, bila mu je malobesedna, hladna; le tuintam je iz gotovih znamenj mogel spoznati, da je njena vnamarnost samo navidezna. Ko je mladi Lokar končno vendarle rešil častno vprašanje, se ni dolgo premišljal in obotavljal. — Tilka je postala njegova žena. Ustvarjena sta bila drug drugemu kakor oko očesu in po vsej dolini si čul splošno sodbo: Krasnejše dvojice, kot sta mlada Lokarja, ni daleč naokoli. Tako se je pri njih zopet naselila sreča. Bila je to polna, neskaližena sreča. France je svojo mlado, ponosito in brhko družico skoraj oboževal ter ji vsako željo kar z oči čital, dočim je Tilka oboževala svojega Franceta. Sreča jima je postajala od dne do dne večja, in četudi je prvo leto hišna zibelka ostala prazna, ni najmanjša senca zatem-

nila solnca njune medsebojne sreče. — Toda te sladke sanje so jima vendarle enkrat minule.

Bilo je koncem majnika. V cesarskem mestu Dunaju se je imela vršiti velika strelska slavnost in mladi Lokar je sklenil, da se kot strasten in navdušen strelec udeleži te sijajne prireditve. Štirinajst dni je nameraval ostati z doma. Ker je šele prvič po svoji poroki za tako dolgo dobo odhajal v tujino, je Tilka ob slovesu potočila marsikako solzo. Mož jo je tolažil ter ji zagotavljal, da ji prinese domov nekaj posebno lepega od cesarja. Dva dni po moževem odhodu je prejela Lokarica pismo, naslovljeno na svoje ime in zaznamovano s poštnim pečatom sosednje vasi. Velike, okorne in neokretne črke so se ji zdele popolnoma tuje. Ko je odprla pismo in preletela z očmi prve vrstice, je pobledela kakor mrič in se tresla kakor trepetlika. Pismo se je glasilo sledeče:

»Ljuba hčerka!

Gotovo si že večkrat želela čuti kaj o svojih pravih starših. Tvoje matere ni več med živimi in jaz, tvoj oče, nimam nikogar na svetu razen tebe. Izročili so te tujim ljudem brez moje vednosti in zoper mojo voljo. Koprnel sem meseca in leta, da bi še enkrat zrl tvoje oči in ti segel v roko. Zakaj nisem že poprej prišel k tebi, ti morem samo ustno povedati. — Bodi tako dobra in pridi jutri, v četrtek zvečer, okoli devete ure v vaš gozd k znamenju Marije Pomagaj, tam me boš našla. Ni se ti treba bati, saj sem tvoj telesni oče, ki ga žge ljubezen in koprnenje po tebi. Da te le enkrat vidim in izpregovorim samo eno besedico s teboj, sem zadovoljen; šel bom in se ne vrnem nikoli več. S tisoč pozdravi te pričakuje tvoj ljubeči oče.«

Pismo je zbudilo v Tilki strašno razburjenje, nešteto skrbi in dvomov. Ali je res njen oče? Kdo ve, v kakšni podobi ji stopi pred oči? Čemu neki ne pride na dom? Ali mu je dolžna uslišati prošnjo, ko se toliko let ni pobrigal za svojega zavrženega otroka? — Vseeno, mora že imeti zadosten razlog. Pismo se glasi tako mlo proseče in ganljivo. Če je oče, potem je njena sveta dolžnost, da ga ne pusti zaman prosti. Četrta božja zapoved je rodila že mnogo blagoslova, pa tudi mnogo prokletstva. Dolgo časa je premišljala Tilka, ali bi šla ali ne, slednjič se je odločila, da ugodí očetovi prošnji. Toda sama si nikakor ni upala sredi temne noči v gozd. Zato je naprosila na večer naslednjega dneva dekle Žefo, da bi jo spremila do znamenja Marije Pomagaj, kjer bi odmolili skupno rožni venec. Ko sta stopali ženski skozi goščavo, je v zvoniku vaške cerkve ura ravnokar bila devet. Znamenje Marije Pomagaj je stalo sredi male goličave, obdano kroginkrog od debelih in visokih jelk. Malo, da ni počilo gospodinji Tilki srce, tako burno ji je utripalo, ko je dospela sredi gozda. Plašno in pazljivo se je ozirala naokrog, toda ni tu ni tam ni bilo čuti žive duše. Jela je z

deklo glasno moliti rožni venec; toda očeta ni bilo od nikoder, niti zdaj, niti pozneje, ko je odhajala proti domu. Presenečena, pa vendar mirnejšega srca se je vračala Lokarica domov; pismo je smatrala za nedolžno šalo, s katero jo je hotel oplahiti kak nagajivec. Toda že v soboto je dobila drugo pismo, pisano od iste roke, ki se je glasilo tako-le:

»Srčno ljubljena hčerka!

Če hočeš res svojega očeta videti, moraš priti sama, brez spremljevalke. Čakal sem te včeraj pri znamenju, pa se nisem mogel oglasiti, ker si imela s seboj še neko drugo osebo. Le če prideš sama, bodeva mogla go-

voriti in se veseliti radostnega svidenja. Vsaka družba bi naju motila. Za tebe je bolje, če ljudje ne vedo, kdo je tvoj oče. Prosim te še enkrat s povzdignjenimi rokami, pridi jutri, v nedeljo, toda sama, čisto sama! Moja in tvoja sreča je odvisna od tega, da prideš, — moja sreča in tvoja sreča! Srčno te pozdravlja

tvoj ljubeči oče.«

Pismo je zbudilo v srcu mlade Lokarice nove dvome in skrbi, bojazen in zavest dolžnosti sta bojevali v njej težak boj; slednjič je pa le zmagalo njeno junaško srce. — Drugi večer se je odpravila sama h gozdnemu znamenju. Da bi ne

bila neoborožena, če bi ji grozila kakšna nevarnost, je stisnila pod predpasnik pripravljene samokres svojega moža. Tilka vam je bila junaška žena. — Tudi danes ni, dospelša do znamenja, ugledala nikogar. Pokleknila je na klečavnici pred majnikovo Kraljico in se zatopila v molitev. Kmalu se je pričelo na vrhu najvišje jelke, kar jih je bilo naokrog, gibati nekaj živega. Drevo je zahrstelo, dračje pokalo in črna postava je šinila po deblu naglo nizdol. Že je dosegla najspodnje vejo, se spustila v skoku na zemljo in pred Lokarico je stal — v medli svetlobi je videla dovolj razločno — Jošt.

(Dalje prihodnjč.)

Razgled po domovini.

Naš listek. V zadnji številki „Domoljuba“ je bila dokončana krasna zgodovinska povest: „Zadnji dnevi Jeruzalema“ od slovitega pisatelja Spillmanna. Ker ima povest trajno vrednost, se je ponatisnila in se dobiva na prodaj v dveh debelih zvezkih, broširana 3 K 80 v, vezana 5 K 40 v. Naroča se v „Katoliški bukvarni.“ — V današnji številki začnemo z novo povestjo: „Skrivnost najdenke“, ki je jako zanimiva in bo gotovo vsem ugajala. Sploh se bo prihodnji letnik „Domoljuba“ odlikoval zlasti po izbranih povestih, na kar že danes opozarjamo.

Liberalce je sram. Z umetno gonjo so hoteli slovenski liberalci vzeti ugled našemu knezoškofu. Hinavsko so se pohujševali nad knezoškofom, blatili ga v svojih lisih in shodih obenem pa sami izdali slaboglasno zeleno brošuro ter jo širili med mladino in jo v tisočih izvodih prodali med Hrvatce. Slovensko ljudstvo jim je dalo pošten odgovor. Mnogoštevilni shodi so pokazali, da verno slovensko ljudstvo neomajano zaupa svojemu višjemu duhovnemu pastirju in ogorčeno protestira proti liberalni lopovščini. Liberalci s svojo zeleno brošuro niso dosegli drugega kakor nekaj judeževih grošev in se razkrinkali sami. Dr. Tavčar pere stranko, češ, da je bilo to delo posameznih ne pa liberalne stranke. Isti Tavčar, ki je preje pričel na shodih gonjo zoper škofa uvideva blamažo in je izjavil na shodu v Ljubljani, da o škofovi brošuri ne bo več govoril. Za nas je pač malo pomembno, ali bo dr. Tavčar govoril o škofu ali ne; pač pa je nekaj drugega kako bo ljudstvo govorilo — in to ne bode molčalo, dokler sleherni ne spozna liberalne hinavščine.

Hrvatje dali liberalcem odgovor. Ko so začeli hrvatski liberalci Pokretaši v zvezi s slovenskimi liberalci napadati našega knezoškofa so dobili krepek odgovor od katoliških Hrvatov, ki so izdali knjižico: „Pokretaši zaščitniki devišstva in škof Jeglič.“ Tisoči izvodov te knjižice so bili hipoma razprodani. Najboljši odgovor liberalcem. Tudi Hrvatje naj spoznajo, kaka so.

Svarilo. Razni raznašalci listov so pričeli zopet usiljevati list „Blagovestnik“. Pred tem listom se odločno svari. To je protestantovski list ki se pa ne upa prav naravnost s svojo barvo na dan, da bi tako

laglje prevaril, vendar se pod krinko krščanskega lista napada resnice naše vere. Prepoveduje častiti Mater Božjo in svetnike, sv. obhajilo mu je prazna vera, napada papeža in katoliške cerkev. Značilno je, da ta list urejuje ljudi ki so odpadli od katoliške cerkve. Usiljevalcem odločno pokažite vrata.

Odlikovanje. Cesar je podelil ministerjalnemu svetniku g. dr. Vladimiru Globočniku pl. Sorodolskemu komturni križ Franc-Jožefovega reda z zvezdo.

Železnica Polzela-Kamnik. Poslanci dr. Krek, dr. Benkovič in Pišek so ponovili predlog, da vlada takoj poskrbi za ustanovo in finančno zagotovitev te proge, ki bi vezala Kranjsko s Štajersko. Ker je železnica v vojnem in gospodarskem oziru velikega pomena, naj se zida edino le na državne stroške.

Slovenskemu čebelarstvu društvu je dovolilo ministerstvo en tisoč kron podpore.

Brezplačno iz Amerike nazaj. — Osrednje društvo sv. Rafaela na Dunaju, ki se peča z varstvom katoliških izseljencev razglašča: Oni Avstrijci ki so v Ameriki v veliki revščini in brez vsakega zaslužka naj se predstavijo avstrijskemu konzulatu v dotičnem kraju. Tam naj izkažejo svojo popolno ubožnost in dotični konzul bo preskrbel, da se prepeljejo brezplačno na stroške avstrijskega notranjega ministerstva zopet nazaj v domovino. — Če ima kdo tako uboge sorodnike v Ameriki, ki so brez vsakega dela in bi se vrnili radi nazaj v domovino, naj jim sporoči to ugodnost.

Ljudsko štetje in slovenska krajevna imena. Bliža se zopet čas ljudskega štetja, za katero so se pričele predpriprave. Okrajna glavarstva so dobila nalog naj skupno z županstvi sestavijo pravilnik krajevni imenik. Pri zadnji ljudski štetvi leta 1900 se je urinila v ta imenik cela vrsta za slovenski jezik naravnost sramotečih napak in vsega tega je kriva malomarnost. Dolžnost vseh slovenskih županov je, da ne zanemarijo tega velepomembnega dela. Obrnejo naj se v dvomljivih slučajih do župnih uradov ali šolskih vodstev za informacije. Le na ta način bo omogočeno, da dobimo znanaprej res pravilna slovenska imena vasi, trgov in mest.

Zopet špirit vzrok uboja. Dne 28. novembra zvečer je v Trstenku mlinar I. Sirc v prepiru udaril svojega brata z motiko po glavi s tako silo, da mu je prebil lobanjo. Ranjeni je kmalu izdihnil. Oba brata sta bila strašno udana žganju.

Zopet nov telovadni odsek „Orel“. Na Planini ustanove v nedeljo telovadni odsek. Tudi v Naklem pri Kranju se pripravljajo za ustanovitev odseka.

Ustanovitev ženskih odsekov izobraževalnih društev priporočamo večjim društvom. Ženski odseki, kjer so se doslej ustanovili se povsod lepo razvijajo. V Kamniku se je ustanovil damski odsek ki ima že nad 50 članic. Odsek skrbi za mesečna predavanja strokovno izobrazbo in zabavo. Odsek vodi vrla učiteljica gđc Odlasek.

Sprememba duhovščine v Tržaški — koperski škofiji: č. g. Matevž Škerbec, župnik v Kortah, je imenovan in kanonično umeščen za župnijo Krkavce in je ob jednem imenovan častni škof. konzistorijalni svetovalec in dekan dekanata: Krkavce, č. g. Ignacij Počivalnik, bivši župnik-dekan v Krkavcah je kanonično umeščen za župnijo Bazovico in obdrži naslov častni škofijski konzist. svetovalec. Kot župe upravitelj v Korte je poslan častiti g. Ludovik Šonc iz Bazovice.

Kranjski vodovodi. Kakor je znano, je deželni stavbeni urad izdelal velik načrt za vodno preskrbo kranjske dežele. Ko je poljedelsko ministerstvo vrnilo načrt, češ, da ne more podpirati tako velikih naprav, je sledil temu v kranjskem deželnem zboru manifestačni sklep, ki zahteva državno podporo ne le v sedanji, ampak celo v višji meri. Kranjski deželni odbor je poslal obširno spomenico centralni vladi, v kateri so našteje vse velike potrebe kranjske dežele. V sled te spomenice je poljedelsko ministerstvo zahtevalo naj se zavrjnjeni vodovodni načrti zopet vpošljejo.

Porotne obravnave so se izvršile v Ljubljani. Osemnajstletni Jakob Vidgaj iz Preske je bil zaradi uboja obsojen na triletno težko ječo; Matija Strežaj je bil obsojen zaradi hudodelstva tatvine na štiri letno ječo; 33 let stari Anton Štoper iz Tacna je bil obsojen zaradi telesne poškodbe na dveipolletno ječo; 78 let stari Valentin Jazbec iz Primorskega je bil zaradi

različnih hudobij obsojen na osem mesečno ječo; 32 let stari poštni uslužbenec, ki je bil tožen radi poneverjenja, je bil oproščen; 20 let stari Rudolf Tomšič, mizarški pomočnik iz Dolenjevasi pri Ribnici, sedaj stanujoč v Šiški je bil zaradi nenravnosti obsojen v 15 mesečno ječo.

Ker ga je mati svarila zaradi nerednega življenja se je mladi strojevodja Romeo v Trstu ustrelil v usta. Ni se nevarno ranil. Morebiti ga bode spametovalo, da bode odslej mater bolj ubogal.

Vseslovenski delavski shod v Ljubljani je bil dne 28. novembra v hotelu Union, na katerega so prihiteli delavci iz vseh slovenskih pokrajin kakor tudi zaposelniki hrvatskega delavstva, da se ustanovi enotna organizacija vsega slovenskega delavstva. Shod je bil zelo dobro obiskan, kar je najboljši dokaz, da prodira med slovenskimi delavci krščanska zavest, ter da socialne demokracija nima še tal med Slovenci.

Shod "Kmečke zveze". V nedeljo 5. dec. ob 1/28 uri zjutraj je bil shod "Kmečke zveze" v ljublj. okolico na Viču. Na shodu, kateremu je predsedoval g. župan Oblak je govoril dr. Rožič o organizaciji Kmečkih zvez in o političnem položaju z ozirom na Jugoslovane. Shod je enoglasno odobril delovanje naših poslancev. — V nedeljo 12. dec. bo dopoludne po 10. maši shod v Bizovniku pri Čerinu. Na shodu poroča deželni odbornik dr. Lampe. —

Za penzionisto. C. kr. finančno ministrstvo odredilo je z razpisom z dne 14. septembra 1909, št. 63.710, da se izplačuje pokojninski in preskrbovalni užitki, pri takajšnjem računskem oddelku predpisani, od 1. februarja 1910 počenši potom poštino - nranilnega urada. O tem obveščajo se prizadete stranke, c. kr. avstrijski penzionisti in njih vdove, da te stranke pri uradih, kjer so dosedaj dobivali svoje pokojninske in preskrbovalne užitke, natančno napovedo svoje bivališče, oziroma najbližji poštini urad, potom katerega bodo dobivale svoje užitke od navedenega dne počenši. Obenem, ko prineso svoje pobornice za januarski užitek k dosedanjim uradom, prosijo naj za dotični pouk, katerega jim bodo naročili ti uradi brezplačno in po kojim se jim je natančno ravnati. Vsako menjavo svojega bivališča naznaniti morajo te stranke takoj tukajšnjemu računskemu oddelku radi tega, da dobe isti pravočasno svoje užitke.

Svinjo, ki tehta 904 funte, je izredil grajšček von der Hellen pri Wellenu na severnem Nemškem. Prodana je bila za 600 kron.

Na sv. Mihaela dan, dne 29. septembra t. l. se je našlo v Mengšu nekaj denarja. Kdor ga je izgubil, naj se oglasi v kratkem v Podgorju št. 38 pri Kamniku, da ga dobi nazaj.

Božične pesmi za mešan zbor. Dr. Anton Chlondowski. Založila "Katoliška Bukvarna. Cena partituri K 1-30. — Skladatelj nam podaja tri slovenske in eno latinsko božično pesni; skladbe so boljše vrste, motivi domači, kretnja živa, zategadelj se bodo pesmi kmalu udomačile in se zamojejo tople priporočati slovenskim korom.

— Nekateri alterirani sekstakordi so malo trdi; tudi naj tenor v zadnji pesmi poje zadnje tri note a mesto d cis, cis. S tem se pride v okom podvojeni terci in je zadnji akord poln.

Dva nova zvezka Spillmanovih povesti. Vzorno podjetna "Katoliška Bukvarna" nam je podala ravnokar zopet dva nova zvezka priljubljenih Spillmanovih povesti, in sicer je izšla kot 18. zvezek zanimiva povest z naslovom "Preganjanje indijskih misijonarjev", kot 19. zvezek pa povest "Mlada mornarja in njih zanimive dogodbe"; vsak zvezek velja broširan 60 h, trdo vezan 80 h. Vedno se še premalo povdarja, kolike važnosti je dobra mladinska književnost. Slabe knjige zastrupijo toliko nežnih src, ki bi bila dostopna za vse dobro in blago, če bi imela takoj v mladosti zanesljivo, pravno vzgojo. V sprejemljivi mladi duši se vgnjezdi lahko pekel ali pa razcvete raj in poleg osebne vzgoje odločujejo tukaj največ knjige, ki jih dajejo čitat mladini. Če se ogreje mlada duša s toplimi žarki krščanskih idealov — kar skušajo doseči Spillmanove povesti — tedaj ne oledeni tako lahko za resnico in čednost. A še v drugem oziru je važna ta zbirka. Lepi, jedrnat Spillmanov jezik, njegov izvrstno odmerjeni slog, ki ga je tudi slovenski prevod po večini zadel, toplo pesniško čustvo, vse to mora v mladini vzbuditi močan čut za lepoto, resnično umetnost. Zato le vrzite med mladino to zdravo seme Spillmanovih povesti, žetev ne izostane! — Dobijo se tudi še poprej izdani zvezki Spillmanovih povesti. Vse te povesti je založila "Katoliška Bukvarna" v Ljubljani.

Po poročilu našega generalnega konzulata v Chikagi obstoji velika trgovina z dekleti v Zedinjenih državah Severne Amerike in se uvažajo »bele sužnje« iz evropskih dežel, posebno iz Italije, Francije, Nemškega in tudi iz Ogrskega. Uradno cenijo žrtve te kupčije nad 15.000 deklet v enem letu. Trgovina z dekleti je v Ameriki v velikem slogu urejena, ima svoje trgovsko središče in filijalke po vseh večjih mestih med Atlantskim in Tihim oceanom, nastavljeni so agentje v pristaniščih, kamor dohajajo izseljenci, pošiljajo se emisarji v gori navedene evropske države. Agentje v pristaniščih preže posebno na one ženske osebe, ki dohajajo same, brez spremstva v Ameriko. Izdajajo se agentje dostikrat kot sorodniki ali možje teh osamljenih deklet, da jim tako omogočijo prestop na suho. Navadno premotijo stariše deklet, posebne, nalašč najete ženske, agentinje, ki v domačiji nalažejo lahkoverne ljudi s tem, da obljubujejo skrbeti za boljšo bodočnost deklet. Pri tem jim pomaga posebno njihov nastop, ker nastopajo vedno kot bogate Američanke, ki se le osebno zanimajo za to in ono dekle. Običajno ne vzamejo dekleta precej sabo, ampak le obljubijo, da ji hočejo šele prej preskrbeti dobro službo in bodo potlej šele pisale, da pridejo k njim, ko bo vse preskrbljeno. Navadno sledi tako pismo z denarjem za pot v kratkem času, v njem se obljubuje razne dobre službe kot prodajalke v trgovinah, kot uslužbenke v zasebnih hišah itd. Po teh

lažeh premotljeni stariši dostikrat sami pomagajo hčeram k izselitvi in pogubi. Kako žalostna je usoda teh zapeljanih žrtev je splošno znano. S silo in raznimi sredstvi jih najprvo moralno uničijo, zavedejo v dolgove, iz katerih ni rešitve, odvzamejo jim celo poulično obleko, z eno besedo, priklepejo jih na sramoto in gotovi pogin. Zato pozor stariši, ne dajte se preslepiti, pozor dekleta, ne hodite brez varnega spremstva v Ameriko. Ohranite same sebe in ne množite žrtev s slovensko krvjo.

Grozen požar v Baltimore.

Trgovski mestni del v plamenu. — 30 človeških žrtev.

Iz Novega Yorka poročajo: Trgovski baltimorski mestni del je v plamenu. Mesto je že po groznem požaru 7. in 8. februarja leta 1904. veliko trpelo, zato je tudi sedanjí požar zelo zadene. Največje bančne, časnikarske in trgovinske palače so v plamenu. Pogled je sličen na ognjeno morje. V oblake štrleče visoke hiše gore, dasi so zgrajene iz jekla in cementa. Požarne brambe delajo z vso silo, a brez uspešno. Plamen šviga k nebu, netiva ima po skladiščih veliko. Prva poročila že naglašajo, da je škode 2.000.000 dolarjev.

A kaj bi bila denarna škoda. Požar je zahteval človeške žrtve. Iz razvalin so že izvlekli 30 zgorelih mrtvih oseb. Velikanska množica oblega pogorišče in plaka za svojci, o katerih ne zna, če so rešeni ali že mrtvi.

Ropanje v kraju nesreče. — Preki sod. — Sodnik Linh.

Baltimorski župan je proglasil preki sod. Zamorci so namreč hoteli nesrečo izrabiti v svojo korist in so pričeli ropati. Američani v takih slučajih ne poznajo nobene šale. Sodnik Linh hitro dela, nastopil je tudi ob tej priliki. Roparje zamorce so na mestu ustrelili. Vojaki in policija so zastražili pogorišče. Edino ognjegascem je dovoljeno da smejo na pogorišče. Zgorelo je baje veliko otrok.

Kako je nastal požar?

Požar je nastal v nekem žitnem skladišču. Širil se je grozno hitro. V neki šoli je nastala velika nesreča. Otroci so bežali in jih šest pohodilo. Gore tudi kolodvori, tako da je oviran tudi promet.

Položnice

smo priložili današnji »Domoljubovi« številk. Porabite jih, cenjeni naročniki, samo za dosedanje, stare naročnike za poravnavo naročnine za prihodnje leto. Poslužite se jih kolikor mogoče kmalu, kajti čim prej nam pošljete naročnino, tem bolj nam olajšate ogromno delo ob novem letu. — Za nove naročnike pa zahtevajte drugih položnic ali pa zapišite na položnico, ki jo imate pri roki, dve besedici: **Nov »Domoljub«**. — Pri naznanilu novega naslova dostavite vselej tudi dosedanj stari naslov, ker sicer ne moremo izbrisati dotičnega naslova v svojih zapiskih. Čim bolj natančno in pazljivo bodete zapisavali svoje stare in nove naslove, tem bolj v redu bodete list prejemali.

Gorenjske 11. 3.

Iz moravske doline.

Velik je bil shod „Kmetске zveze za moravško dekanijo“ prvo adventno nedeljo. Dvorana tukajšnjega izobraževalnega društva je bila nabito polna samih zavednih mož in mladčičev, da precej jih je stalo tudi v veži, ker v dvorano niso mogli. Bil je obenem tudi občni zbor „Kmetске zveze“. Udeležencev na shodu je bilo nad tristo. Prišli so možaki celo iz dalnjih Vač in Blagovice. Čast jim! Seveda je bila velika večina na shodu mož in mladčičev iz obširne moravske župnije. — Ko je bil občni zbor, na katerem sta poročala načelnik in blagajnik „Kmetске zveze“, končan in ko se je stari odbor enoglasno potrdil se je otvoril shod. Predsedoval mu je veleč. g. dekan Jan. Bizjan. Dal je besedo prvemu govorniku domačinu, rojaku moravškemu dr. Val. Rožiču. Navzoči govornika-domačina živahno pozdravijo. Dr. Rožič nam je o kmetih zvezah kaj zanimivo in poljudno pripovedoval. Priporočal nam je, naj bi „Kmetška zveza“ priredila v Moravčah: kmetijski tečaj, gospodinjski in socialni tečaj. Nato je poslanec, dekan Lovrenčič iz Kamnika govoril o političnem položaju in državi in deželi. Zborovalci so gospodu poslancu živahno pritrjevali, podali so mu tudi razne prošnje: za preložitve oziroma popravo ceste, Vrhpolja proti Stegnam, ceste čez Grmačo proti Ribčam, prosili naj se jim že skoro pošlje že tolikrat obljubljeni zdravnik, ki je tako krvavo potreben v občini župniji moravški. Gospod poslanec jim je obljubil, da bo svoj vpliv za vse to zastavil seveda potem „Kmetске zveze“. — Gospod dekan moravški nato govori o zlobni gonji liberalcev nasproti našemu knezoškofu radi one znane knjžice. Končno predlaga resolucijo, kjer zborovalci ogorčeno obsojajo zlobno-hinavske napade na našega knezoškofa in izražajo svojo neomajano ljubezen, spoštovanje in udanost Presvetlemu in cerkvi. Sprejme se tudi resolucija, ki se v njej odbrava nastop poslancev S. L. S. v zadnjem zasedanju dež. zbora in izraža zaupanje poslancem osebno poslancem našega okraja in načelniku — vzornemu dr. Šusteršiču. — Dosedaj se je vse zborovanje vršilo v najlepšem miru. Gospod dekan kot predsednik shoda vpraša pričujoče ako ima kdo kizvajanjem gospodov govornikov kaj pripomniti. Oglasi se za besedo „kunštni“ liberalci „Pangretov Tone“ iz Češnjic. Pripomnimo, da liberalci na našem shodu niso imeli ničesar iskati, ker je bil shod le za člane naše „Kmetске zveze“ in za somišljenike. No, pa naši miroljubni ljudje so se menda tudi nekaterih liberalcev usmili. Prikradei se je torej na shod lahko tudi ta Pangré iz Češnjic. Na poziv gospoda predsednika, kdo da ima še kaj pripomniti se zasllišijo klici: Rokavec. Kmalu je bil ta junak na odru. Začne Rokavec — sodijo smo kakor bi iz rokava stresal — omenjati lovsko postavo, češ, kaka škoda bo to za kmeta, nato izusti, da je občina Velika vas liberalna in komaj to izgovori se že zasllišijo klici: vun ž njim. Revež se je komaj zavedel: naenkrat je izginil z odra in močne roke naših mož so mu pokazale kako se pride skozi vrata kaplanije. General Toman,

naš „vzorni“ nadučitelj si je izbral slabega zastopnika svoje misli. Bog zna zakaj ta vikši teh liberalcev velemodri in veleučeni konsumar ni sam došel, e, bal se je za svojo kožo pa morda še za kaj drugega. In sedaj gre en glas po fari: kako dobro jo je skupil Pangré iz Češnjic. Ljudstvo pa e videlo na lastne oči kakšne sadove — kake suroveže, neotesance in neolikance vodi branje liberalno-brezbožnih časopisov.

Kaj pa naša šola? Poročali smo že, da je naša trirazrednica v nekaterih oddelkih prenapolnjena. Okrajni šolski svet zahteva pet, ali pa vsaj štirirazrednico. A ljudstvo je zoper to. Sedaj so na nekam kunšten način razdelili vodja Toman šolsko mladež tako, da je še bolj zmešano kot prej. Eni otroci lepo doma počivajo, drugi pa, če se jim zljubi, pridejo še v šolo. Zakaj se končna odločitev tako zavlačuje?! Že vemo, a zaenkrat še ne povemo. Zahtevamo red v šoli!

Bivši moravški kaplan g. Jož. Hartman je postal župnik v Blagovici, na katero župnijo je bil nedavno umeščen. Gospoda župnika veselo pozdravljamo v naši sredi!

Izobraževalno društvo se pripravlja na „božičnico“. Igrali bomo dve igri ki še nista bili igrani na našem odru, manjkalo seve ne bo tudi ljubkih popevk. Opozarjamo občinstvo že sedaj, da se naj kar mogoče številno udeleži „božičnice“, ki bo na praznik sv. Štefana. Vspored že objavimo pozneje.

Tifus se je oglašil v naši fari. V Trstajnu so v eni družini vsi oboleli razen gospodarja. Pozor!

Ljudsko gibanje. Zanimivo je, da sta bila v tako občini moravški župniji v mesecu novembru samo dva mrliča. Kot kaže farna kronika se kaj takega že več desetletij ni primerilo. Je torej naša dolina zdrava.

Naša posojilnica. Vkljub že dolgo časa obstoječi „posojilnici in hranilnici“, ki je v rokah liberalcev, naša ljudska hranilnica vrlo napreduje. Ima že zdaj mnogo čez pol milijona kron prometa v letošnjem letu. Hranilnih vlog je bilo letos vloženih do konca novembra 122.621 K 54 v; posojil je bilo danih 129.598 K 46 v, vrnjenih 18.586 K 75 v. Hranilnica je kupila hišo za 14.000 K, kamor se bo preselila iz dose-danjega domovanja v kaplaniji. Hranilnica uživa pri ljudstvu vedno večje zaupanje. In to po vsej pravici; kajti pri njej sodelujejo kot nadzorniki in odborniki vrli, krščanski možje, zvesti somišljeniki S. L. S., ki uživajo pri ljudstvu zaupanje in spoštovanje. Med njimi sta dva župana. Tudi trije duhovniki sodelujejo, g. dekan kot nadzornik, g. kurat Vrhpoljski kot odbornik, eden izmed gg. kapelanov kot tajnik. Vse službe se opravljajo popolnoma zastonj.

Iz selške doline.

Veselica železniške Marijine družbe dne 21. in 28. decembra je kaj lepo uspela. Krasna je bila igra „Na Marijinem srcu“. Vse vloge so bile v spretnih rokah. Mojsterski je igrala Božena, najbolj pa se nam je prikupila preprosta Stana. Izmed pevskih točk je bila najlepša Volaričeva: Slovenskim mladencam, ženski dvospev s klavirjem. Pa so jo tudi lepo pele naše punce. Tudi udeležba od strani občinstva je bila obakrat zelo povoljna. Pri prvi predstavi je bil navzoč

tudi naš poslanec gosp. Fr. Demšar s svojo gospo soprogo. Samo železniška inteligenca se je svetila s svojo odsotnostjo. Nekateri in sicer najinteligentnejši so se celo posmehovali onim, ki so šli na veselico. Kaj čmo! Kakoršno srce, tako veselje, našo inteligenco bolj zanima zelena brošura kakor pa blažilna zabava. Če pa pride kakšna tuja družba recimo iz Hrvaškega in igra prismodarije, recimo v čast sv. Cirilu in Metodu — kakor se je to nedavno zgodilo — no, tam je naša inteligenca zraven. Domače, pošteno in preprosto ljudstvo pa ji smrdi. To ljudstvo je dobro samo takrat, ko pride v štacuno in v gostilno, takrat pa nič ne smrdi. Dobro, če vam smrdimo, bomo pa skrbeli za to, da ne pridemo v vašo bližino, saj nismo samo ponižni, ampak tudi usmiljeni.

Železniške občinske volitve se bližajo. Železniškim naprednikom je blagor ljudstva prav malo mar. Dobiti hočemo občino — tako pravijo —, da ubijemo župnika. Zares krasen in človekoljuben namen! Župnik dela na to, da bi ljudstvo ne znosilo vsega v gostilno, da bi redilo sebe in ne samo nekaterikov, da ne bi propalo dušno in telesno, da ne bi bilo še več revščine v Železnikih, kot jo je že. Zato dobimo občino, postavimo za župana gostilničarja, odpravimo vse policijske ure, prirejajmo ples, vpijanajmo narod, dajmo mu v roke zelenih, rumenih in drugih brošur in po tem bo naše, bo liberalno, če bo beraško, kaj zato, samo, da bo naše. — Kako je že pisal „Naš list“ pred tremi leti o Železnikih? Tako-le: „Vsakemu, kdor pozna naše razmere, je znano, da je v prvi vrsti le sebičnost in častiželjnost onih, ki so dosedaj imeli v rokah vodstvo občine, kriva propada Železnikov. Samo zato, ker so se bali, da izgube gospodstvo, so pred 20 leti s svojimi pristaši preprečili zgradbo predilnice, ki se je po tem zgradila v Trziču; ko bi bila ista v Železnikih — in to bi bila lahko —, bi vsi tisti, ki so sedaj primorani si iskati zaslužka drugje, imeli ga doma. To je resnica, ki oči kolje.“ In sedaj se vsi ti in enaki ljudje zopet silijo na krmilo občine. Eden izmed njih se je celo izrazil, da bodo odpravili, ko pridejo do vlade, celo čipkarsko šolo, torej edini stalni zaslužek, ki ga Železniki še imajo. Po tem pa kar culo v roke, pa s trebuhom za kruhom. Tudi žebliarska zadruga, ki se pravkar snuje, bo pokopana, ako pridejo ti ljudje na vrh, saj so ji bili nasprotni, ko so imeli krmilo v rokah. Le volite jih! Župnik gleda z mirnim in hladnim srcem v prihodnost. Naj ga ubijajo, ubili ga ne bodo. Naj mu nagajajo s plesi in pljančevanjem, naj ga dražijo tudi s tisoč brošurami in listi in milijoni sokolskimi čepicami, vse to ga ne bo ubilo in raztrgalo, sploh pa tudi Železniki še niso zadnja instanca, saj imamo še Kranj, Ljubljano in Dunaj in od presvetlega cesarja potrjene postave, zoper katere celo železniški župan ne sme delati. Toda, kaj bo pa s teboj, ti ubogo, zapeljano ljudstvo?! Tebe bo pa vse to ubilo, pa še prav kmalu. Župnik stoji hladan, smil se mu ljudstvo, toda človek je prost, vsak je svoje sreče kovač. Storite, kakor hočete. Le volite jih, liberalne in svobodomiselne kovače, toda sreče vam ti kovači skovali ne bodo. Ali verjamete? Lahko verjamete, lahko tudi ne. Gorje Železnikom! Gorje njegovim mla-

dini, ako ni poči doba prostosti v — hudo-
biji! Zato pa, ljudstvo, ne dai iztrati
vaje iz rok!

Iz ljubljanske okolice.

Iz Rožne doline prinašamo veselo
vest, da si delavstvo gradi v sredini te
naselbine prelepo kapelico v čast presv. Srcu
Jezusovemu. Srčna želja vernih Rožnodolcev
je izpolnjena in to bo v obližu Ljubljane
prva kapela, ki bo posvečena Najsv. Srcu. —
Ne moremo si misliti lepšega čina kakor
so si ga izmislili vrli delavci rožnodolski
naselniki, ki so si vsled skrajne varčnosti
pridobili lastne domove in jih sedaj na tako
lep način posvečajo Najsvetejšemu Srcu Jezu-
sovemu. Kralj vseh kraljev bo kraljeval sredi
mej njim. „To presveto Srce, ki je ljudi
tolikanj ljubilo, bodi varuh njih domov.“

Da se omogoči zidanje izvoljen je odbor,
ki od meseca junija t. l. deluje. Težko nalogo
namerava izvršiti stem, da pobira pristo-
voljne doneske v ta namen. V trdnem za-
upanju, da premilostno Srce Jezusovo na-
klopi obilo dobrotnikov, se danes obra-
čamo do vernih čitateljev z milo prošnjo,
naj nam po svojih močeh pomorejo, da
čim prej dovršimo započeto delo. Vsak
najmanjši dar se hvaležno sprejme. Za vse
dobrotnike darovale se bodo tri sv. maše
vsako v kapelici. Darove prosimo pos-
lat odseku za zgradbo kapelice v Rožni
dolini p. Vič. Dosedaj so blagovolil vpslati
večje zneske: Prevzvišeni g. knezoškof 50 kron
premil g. stolni prošt Sajovic 10 kron prvo
ljubljsko del. konzumno društvo 20 kron,
Presveto Srce Jezusovo naj blagim dobrot-
nikom vse stotero povrne. — Rožna dolina,
29 novembra, 1909 Za pripravljalni odsek
Anton Mehle, l. r. občinski odbornik in na-
čelnik P. Avg. Čampa, l. r. častni predsednik
in župni upravitelj na Viču.

Vič-Glince. Za nami so srečni in zlati
dnevi sv. misijona. Nismo se cel teden
poprej zastonj zbirali k skupni molitvi sv.
rožnega venca, proseč blagoslova in obilno
sadu prvemu misijonu na Viču. V vsakem
oziru se je ta prekornost pobožnost
obnesla v občo zadovoljnost. Prostorna
župna cerkev je bila zlasti pri večernih
govorih polna vernikov, ki so pazljivo sle-
dili lepim, premišljenim govorom. Posledica
temu je bila, da so ne samo ženske ampak
tudi mladeniči in moške v tolikem številu
prejeli sv. zakramente, da se tega nismo
nadejali. Obhajancev je bilo do 2600. V
marsikateri družini tekle so te dni solze
ginjenja in sv. veselja, ko so verne žene in
drobni otročiči videli pri spovednici in
obhajilni mizi znabiti po več letih zopet
enkrat skesane svoje može in očete. Pren-
ovljeni v srcu po milosti božji so mla-
deniči in moške spoznali, kje je mir, kje
nemir, kje resnica, kje laž. Dal dobri Bog,
da bi ta ljubi mir ohranili vedno v svojih
srcih in stanovitni ostali sklepom storjenim
ob misijonu. Ko smo ob sklepu sv. misijona
zagledali v procesiji ovenčani misijonski
križ, se nismo mogli vzdržati solz tolažbe
in veselja. Zdelo se nam je, kakor bi sli-
šali Kristusa govoriti: „Zmagal sem! Bežite
moči nasprotne! Hodite za menoj in prišli
boste do sreče, po kateri hrepeni vaše
srce.“ Delavstvo tobačne tovarne se je gg.
misijonarjem v posebnem pismu zahvalilo

za duhovne dobrote, ki so jim delili bodisi
na prižnici bodisi v spovednici. Pristrčno
se jim zahvaljujemo vsi drugi in jim kli-
čemo: Bog vam stotero povrni ves trud,
ki ste ga imeli v vinogradu naše župnije.
Hvaležni vam bomo s tem, da bomo zvesti
ostali naukam, ki ste nam jih dajali in
obljubam, katere smo napravili ob sklepu
sv. misijona.

Črnučanom je Miklavž prinesel kar
dve novi društvi: hranilnico in posojilnico
in izobraževalno društvo. Naj bi oboje
lepo rastlo ter donášalo ljudstvu obilo
gmotne in dušne koristil — Na ustanov-
nem shodu je ravnatelj č. g. Traven po-
ljudno razložil namen, pomen in koristi
posojilnice po Raiffeisnovem sistemu in
katol. slovenskega izobraževalnega društva.
Pristopilo je takoj 25 članov. Lepo število
za malo faro 800 duš! Upamo, da se pri-
glasijo še nekateri.

Javno predavanje priredi kat. slov.
izobraž. društvo v Zg. Šiški in Kosezah v
nedeljo, dne 12. decembra ob 4. uri popold-
ne v Zg. Šiški v gostilni pri Zajcu. Pre-
davata č. g. Luka Smolnikar in g. Ivan Pod-
lesnik. Ker je predavanje zelo važnega po-
mena se vabijo k obilni udeležbi vsi do-
mačini, kakor tudi iz okolice.

Iz Št. Vida.

Sv. Aleš ali skriti biser je naslov
igri, ki jo bodo prihodnjo nedeljo 12. t. m.
popoldne uprizorili mladeniči. Snov igre je
povzeta iz življenja sv. Aleša, ki je kot
neznan (lat. beseda: ignotus) berač prenočil
in umrl v hiši svojega bogatega očeta. Igra
je zelo težka, zato bo pred igro kratko
predavanje, v katerem se bo razložila.

V Dravljah smo preteklo nedeljo imeli
predavanje in igro s petjem. Predaval je
vrlo zanimivo in poučno gospod svetnik
lv. Vencajz iz Ljubljane o pomenu izobra-
ževalnih društev za prihodnost, za kar mu
izrekamo iskreno zahvalo. Igralci in pevci
pa so preskrbeli, da smo si nadomestili
Miklavžev večer.

Božičnice v telovadnici „Orla“ bodo
zelo lepe. O dekliški ne moremo nič zve-
deti, ker jo bodo dekleta Marijine družbe
priredile izključno le za članice in novičarju
zato nočejo nič izdati; o božičnici šolskega
naraščaja pa lahko poročamo, da je vspered
sledeči: otroci pred jaslicami, deklamacije,
petje in živa slika; telovadba naraščaja,
obdarovanje otrok. Stariši, ki so sami voljni
obdarovati svojega otroka, bodo svoj dar
z natančnim naslovom označen lahko dali
k božičnemu drevescu. Natančneje bo še
objavil pripravljavni odbor, ki se že danes
priporoča za darove revnejšim otrokom.

34 kron čez voznino in poštnino se
je nabralo pri delitvi Mohorjevih knjig.
Obmejni Slovenci dobe 20, domača ljudska
knjižnica pa 14 K. Hvala vsem darovalcem!

Pozor pred liberalnimi listi! Te dni
so liberalci strastno začeli agitirati za libe-
ralne liste; zlasti vsiljujejo in silijo naročiti
najmlajšo in najneumnejšo liberalno junjo,
ki se imenuje „Slovenski dom“. Kdor ima
količkaj poštenja v sebi, bo „Slovenskemu
domu“ in njegovim mešetarjem pokazal
vrata!

Posnemajmo liberalne mešetarje v
goreči agitaciji, toda tako, da širimo naše

dobre časopise, predvsem „Domoljuba“ in
„Mladost“.

Iz raznih krajev corenjske.

Iz Žabnice. V nedeljo 28. nov. do-
poldne se je mirno vršil javni liberalni shod
v gostilniških prostorih g. Ant. Cegnarja.
Sklicatelj: g. Fr. Dolenc iz Stare Loke;
predsednik: g. Jož. Logonder iz Žabnice;
govornik: g. dr. Žerjav iz Ljubljane; vsebina
govora: ričet; udeležba pičila; navdušenja:
nič. Basta! Naši Mohorjani so darovali za
narodno obrambeni sklad 456 K, za vsled
povodnji ponesrečene na Koroškem smo
nabrali pa 1060 K. — Šolski vrt je dobil
pred kratkim lično ograjo. Do cela še ni
izgotovljena. Vsakdanjo šolo obiskuje letos
108 otrok.

Iz starološke občine se nam poroča:
Pred nekaj dnevi me pot pripelje v Žabnico.
Ustavim se nekoliko in pomudim tu in tam.
Med pogovori zvem, da so liberalci napra-
vili prvo adventno nedeljo dop. shod pri
Kozincu, na katerem je govoril dr. Žerjav
iz Ljubljane. Oho, si mislim, šmentano se
mora Žabničanom, ki so na glasu imovitih
kmetov, slabo goditi, da jih je moral priti
reševati sam gospodarski veleum dr. Žerjav!
Ko pa v teku nadaljnih pomenkov slišim,
da je shod sklical lesotržec, posestnik in
naš bivši župan Fr. Dolenc iz Stare Loke,
sem bil takoj na jasnem. Občinske volitve
niso več daleč, tako sklepam; Joškov Fran-
ček je dobil skomine po županskem stolčku.
Da bi shlačal zopet nanj, je šel snubit gla-
sove svojih ožjih pristašev v Žabnico, s
katerimi je tudi svoječasno dosegel župan-
sko čast Tako upa tudi sedaj. K temu naj
mu pripomore sklicani shodek. Predsedoval
je znani Jerga, liberalno slamo je pa moral
mlatiti dr. Žerjav. Druzega, po lepakih
naznanjenega mlatiča dr. Svigelja ni bilo.
Liberalni Žabničani klavernega števila, ki so
se shodka udeležili, so po večini res mislili,
da se bo šlo na shodu za gospodarske
zadeve, pa se je šlo, seveda pod to krinko,
za nameravano županstvo g. Dolenca. Od
kolovodje Zveze slovenskih liberalnih zad-
reg, pardon, zadrug, niso v gospodarskem
oziru zajeli družega, kot liberalne pleve.
Zato ni bilo nobenega navdušenja in kakor
Žabničanje zatrjujejo, zdaj pač vedó, da ni
samo vozil, ampak tudi vodil starološki
Dolenc dr. Žerjava. Preklicano, ta pa ni
slaba! Voz in nos! Da bi se pa županski na-
men Dolencev preočitno ne pokazal, sta
imenovana gospoda napravila dotično ne-
deljo popoldne še shod v Prapretnem v
selški dolini.

Iz Šenčurja. Kakor znano, so bile
naše občinske volitve ovržene. Ovrigel jih
je župan Barle sam; vzrok za to je navel
dejstvo, da je nekaj imen v volilnem ime-
niku po preteku postavne dobe popravil.
Čujte toraj! Župan sam je vzrok, da so
volitve ovržene! Ali je tak župan sposoben,
da se ga še voli? Nikakor ne! Ako se v
25 letih niti tega ni naučil, kedaj se sme
volilni imenik popravljati, ne zasluži več
našega zaupanja. Župan bi bil moral vedeti,
da bo s tem korakom popolnoma odbil
naše može. To se je tudi zgodilo. Celo
njegovi bivši prijatelji so sedaj zoper njega.
Zato so takoj stopili na noge, ko se je
zvedelo, da so volitve ovržene, in danes

mo organizirani tako, da je vsak poizkus županov, da bi se vzdržal, brezuspešen. Vse njegovo zaganje ne bo nič pomagalo. Znano je namreč, da naš župan takega, ki njega ne voli, niti ne pogl. da ne na cesti in ni tudi pozdrava ne vrne. S takim postopanjem pa si le še bolj odbije ljudi. Pa ne samo župan, tudi dosedanji odbor ne zasluži niti najmanjšega zaupanja. Odbor z županom na čelu je oškodoval občino za več tisoč s tem, da se je občinski lov vedno le podaljševal najemniku mesto da bi se bil dal na dražbo. Odbor je preprecil, da nimamo v Šenčurju brzajavne postaje, ta odbor je bil celo zoper vodovod, ki pa se je hvala Bogu le napravil, posojilo za vodovod pa je župan raje najel pri liberalni posojilnici v Kranju, dasi mu je domača posojilnica, stavila iste pogoje. Ker so v občinskem odboru skoraj sami gostilničarji se nikdar ni pazilo v gostilnah na postavno uro. Može! Šenčurjani! V kratkem bodo razpisane volitve! Ali boste še trpeli, da se stari občinski odbor iz vas norčuje? Ali boste še pripustili, da bo naša občina ena izmed najbolj zanikrnih in nazadnjaških, da se bodo naši nasprotniki po svetu hvalili, da so zmagali pri naših občinskih volitvah liberalci? Tega ne, to nam ne pripusti naš ponos. Vsi kakor en mož na volišče in proč s sedanjim prikritim županom, proč s sedanjim odborom! Dosedaj smo še zagovarjali župana; a če s tem noče biti zadovoljen, da bi bili naši možje izvoljeni v I. in II. razredu, bo pa moral biti zadovoljen, da bomo gospodovali v vseh treh razredih. Ne dajte se begati po nikakih lažeh, vsak naj trdno sklene; 25 letnemu lužanskemu gospodarstvu mora biti konec!

Iz Trziča. Za našo faro prezaslužni župnik vč. g. Fr. Špendl so nas zapustili 21. novembra t. l. in odšli v Novo Mesto za kanonika. Prišli so k nam 25. novembra l. 1880 in od tedaj do zadnjega časa neumorno delovali za blagor svojih faranov. V hvaležen spomin so jim zato trziški gospodje podarili dragocen zlat prstan, gospe in gospodične pa krasen pozlačen kelih. S težkim srcem smo se od njih ločili. Olajšalo pa nam je ločitev to, ker smo vedeli, da bodo novi župnik vč. g. Josip Potokar, ki so k nam prišli 25. novembra t. l., torej na ravno tisti dan, kakor pred 29 leti prejšnji g. župnik. Da bi jim pokazali svojo udanost takoj v začetku, smo jim pripravili sprejem, kakršnega Trzič še gotovo ni videl. Vse se je trudilo, da bi bil sprejem čim veličastnejši. Postavili smo jim štiri slavoloke, pozdravili so jih zastopniki cerkve, občine, šole, kat. izobr. društva sv. Jožefa in ena zastopnica Marijine družbe. Izenadeni nad tako nepričakovanim lepim sprejemom so se g. župnik vsem zahvaljevali obljublajoč jim, da bodo za svojo faro vse storili, kar je v njihovi moči. Bog nam ohrani novega g. župnika vsaj toliko časa kakor njihovega prednika, kateremu kličemo: Bog Vam povrni stotisočero, kar ste za nas storili!

V Lahovičah pri Komendi so umrli: g. Rudolf Gregorič, župnik v začasnem pokopu, rojeni 17. aprila 1867 v Andritz pri Bradcu, v mašnika posvečen 19. julija 1890. Poslani so bili za kapelana v Žiri, toda čez dobro leto so bili prestavljeni v Predvor,

kjer so bivali nad tri leta. Službovali so potem kot župni upravitelj in župnik v Lozicah, dokler niso leta 1904 dobili župnijo Kolovrat, kjer jih je huda bolezen prisilila, da so z novim letom 1907 stopili v zač. pokoj. Kot deficient so živeli nekaj časa v Škofji Loki, ter se nazadnje dne 29. novembra 1907 naselili na prošnjo vaščanov v Lahovičah, kjer je natančno po dveletnem bivanju v Lahovičah naredila smrt v petek, dne 26. novembra ob 8. uri zvečer konec trpljenja. Pripeljali smo jih isti petek ob isti uri, a pokopali po koledarju isti dan, namreč 29. novembra. Pogreb je bil jako lep, da še takega nismo videli pri nas, vdeležilo se ga je poleg domače duhovščine še 8 drugih gg. duhovnikov. Marijina družba in izobraževalno društvo z zastavami, c. kr. orožništvo in veliko ljudstva od blizu in daleč; bodi na tem mestu izrečena vsem natoplejša zahvala kakor tudi pevcem za ganljive žalostinke. Vsem in vsakemu bodi Bog obilen plačnik.

Ljubljenemu župniku svetila večna luč!

Dolenjske novice.

Iz Št. Ruperta.

Premovanje živine v Št. Rupertu dne 29. novembra, ki ga je priredila živinorejska zadruga v Št. Rupertu, je bilo za vse poučno. Prignalo se je veliko krav in telic, bikov malo, kar je pač škoda in kaže rano pri naših kmetih. Deželni odbor je dal 200 K — država 200 K. Prošilo se je tudi pri občinah — pa so bili preveč revni!! V Št. Rupertu so na primer občinski liberalni možje za Št. Janžko železnico obljubili 100 K, za kmeta pa niso hoteli dati beliča! Tudi pravi! Naj le oče župan tako kimajo kakor želi Zajc in Zupančič, še tisti, ki Vam še verjamejo, vam bodo osle pokazali!

Deželni odbor opozarjamo na naša občinska pota in pa okrajne ceste! Župan ne vidi nič in Zupančič tudi ne. Treba bode čolnov!

Mlekarna, ki dobro uspeva, bode silno liberalce, ki hujskajo, kar morejo. Le, se bodo že naveličali. Bode tudi še nekoga, ki je z liberalci v zvezi, pa o njem še molčimo. Povemo pa naravnost, da bode tisti, ki hoče v to dobro in koristno zadrugo polena metati, dobil odgovor od ljudi samih, ki spoznavajo, kdo je prijatelj, kdo sovražnik!

Shod v Trebnjem je bil dobro obiskan. Govorila sta dr. Lampe in Hladnik. Več prihodnjic!

Vino je letos v naših krajih sila po ceni: stari veder se dobi od 4—7 gl.

Iz raznih krajev Dolenjske.

Iz Višnjegorskega okraja. Še tekom tega leta se ima ustanoviti tudi za naš okraj kmečka zveza. Namen kmečkih zvez je povzdigniti kmetovalca in mu pomagati v vseh ozirih. Treba je torej kmeta podučiti o njegovih pravicah in dolžnostih, ker nevednost je najdražja reč na svetu, pokazati pot, po katerem si zboljša svoj stan, vzbu-

diti kmečki ponos, da se bo zavedel, da ni najzadnji temveč enakopraven vsem drugim stanovom. Tudi zdaj marsikateri kako dobro ugane za kmeta in njegove koristi, a sam nima toliko moči, da bi isto izpeljal, ako pa zveza kot zastopnica vseh kmetov, začne vpiti in klicati, pride ta glas ne le do Ljubljane temveč tudi na Dunaj do uses cesarske vlade. Glejte druge stanovne, posamezni člani ne pomenijo nič, a združeni veliko. Kaj se meni tovarnar za posameznega delavca, ako pa ti posamezniki združeni v kaki zvezi skupno povedo, kaj ni prav, kaj se ima predrugačiti, potem jih poslušajo tudi bogati tovarnar. Poglejte učitelje in zdravnike. Posamezni ne morejo kaj posebnega, a združeni v društvih premorejo veliko. V načrtu za starostno zavarovanje so hoteli zavarovati tudi take ki imajo okrog 3000 K dohodkov. To pa zdravnikom ni bilo všeč, kajti zanje je toliko slabejše kolikor več premožnih je zavarovanih. Ko bi se temu protivil eden ali drugi in če bi ti še bolj pametne razloge navedli zoper to, kdo bi se menil za ugovore? Ker so pa nastopili združeni proti temu, se jim bode gotovo ugodilo. Če se družijo v zvezi stanov, ki laglje in boljše žive kakor kmet in jim take zveze koristijo, gotovo mora tudi kmečkemu stanu koristiti taka zveza. Kdo se hoče vpisati, naj se oglasi do božiča pri naših posojilnicah na Krki, Št. Vidu Višnji gori ali Zatičini, ki bodo gotovo rade sprejele posamezne prijave.

Iz dolnje šentviške planjave. V Št. Vidu novo zidano poslopje gasilnega društva je že pod streho. — Prenovljene so tudi tri cerkve in ena na novo sezidana. — Pri sv. Roku sta dva nova stranska oknarja. — Pri sv. Ani v Česnjicah je nov zvonik in novi zvonovi. — Pri sv. Andreju v Sobračah je nov zvonik in cerkev na novo prikrita. — V Velikem gabru pa je na novo sezidana cerkev sv. Urha. — Umrla je tudi po dolgi mučni bolezni dvakrat operirana blaga žena in mati Frančiška Muhi iz Sobrač.

Čatež ob Savi. Pri nas smo imeli sv. misijon v dneh od 13.—21. nov. Ob prv obilni vdeležbi vernega ljudstva vodili so ga čč. gg. misijonarji lazaristi superior Eržen, Sporn in Plantarič. Koncem misijona bilo je blizu 1500 vernikov obhajanih. Zlasti veličastna pa je bila sklepna procesija, katero je vodil predč. g. dekan Schweiger Bog poplačaj trud čč. gg. misijonarjem, storjeno delo pa prinesl obilno sadu!

Shod kmečke zveze pri Sv. Križu pri Mokronogu v nedeljo 28. t. m. je imel najlepši vseh. Polno nabita velika soba in polna veža ljudstva nam kaže — da sili to ljudstvo naprej, da se zaveda svojih načel in svojega boja. Shod je vodil g. Povše, ki je poročal tudi o živinorejski zadrugi in o premovanju goveje živine v Št. Rupertu. Sledil mu je govornik domači g. župnik Bukovic, ki je s svojim govorom ljudstvu govoril v dušo. Poročal je o delovanju naših poslancev, o njihovem boju, o lovskem in občinskem zakonu. Poročal o boju liberalcev zoper presv. kneza in škofa. Jednoglasi se je sklenila resolucija, ki izraza gnjev zoper ta boj in izreka nadpastirju vse zaupanje. — Tudi poslancem S. L. S. je shod izrekel vse zaupanje. Zadnji je govoril novi g. nadučitelj Pirnat. Nauduščeval

je navzoče, da branijo in čuvajo mladino, da se ustanovi društvo, kjer se bodo fantje zbirali, da se ohranijo poštene in dobre. Če bodo imeli pošteno zabavo — ne bodo pijančevali. Svoj govor je podprl s slikami. Ni bilo še tako zanimivega pa tudi živega shoda ne. Upajmo, da se še večkrat snidemo! Shod je počastil tudi vladni zastopnik. — Naša šola dobi samo predpoldanski poduk. Hvala vsem, ki so se za to trudili, nešetim družinam je ustrezno.

Iz ribniške doline. Te dni se obhajajo v Ribnici slavnosti v čast v pokoj odhajajočemu nadsvetniku Višnikarju. Razni bolj ali manj duhoviti govorniki ga proslavljajo kot izvrstnega sodnika, vrlega narodnjaka in vzorpolitika „narodno-napredne“ stranke. — Vse prav lepo. Mi mu privoščimo veselje, katero uživa nad temi častmi. Ne omenjali bi cele stvari, ako bi se nam ne zdelo netaktno, da znani mož, ki še do danes sam ne vé, ali je liberalec ali klerikalec ali poštimovec ali vse troje skupaj, in ki v svojem človekoljubju hoče osrečiti ves svet, da ta dobri mož ne da miru nam selskim županom, o katerih mu je znano, da smo politični somišljeniki S. L. S. ter nas hoče po vsej sili uvrstiti med Višnikarjeve čestilce. Ker poznamo gospoda nadsvetnika, kako on o celi stvari misli, dobro vemo, da njemu samemu ne ugaja tako na umetni način skupaj spravljeno slavlje. On ve, da mu le ribniški liberalci, kojih dolgoletni voditelj je bil, iz srca napijajo. Kmet-ske občine pa ga ne morejo slaviti, ako imajo le trohico političnega prepričanja, saj je Višnikar v vsakem volivnem boju, bodi si kot kandidat ali agitator, stal kot nasprotnik S. L. S. Pomilujemo tistih par županov iz ribniške okolice, ki so se vsedli na lim sirenskimi glasovom zgoraj imenovanega človekoljuba in ribniškega župana dr. Schiffererja ter liberalcem delali stafažo na slavnostnem večeru. Zelo, zelo še manjka politične zavednosti! Kar nas je pa zavednih županov, pa odkrito povemo dr. Schiffererju, da ga odklanjamo kot voditelja županov v našem sodnem okraju. Dr. Tavčar po Ljubljani tužno prepeva „Odreti se ne damo“, mi pa ponosno govorimo: „Od Schiffererja voditi se ne damo“. — G. Višnikarju pa želimo dolgega in prijetnega pokoja, da ga bo pa res deležen, mu kot prijatelji svetujemo, da naj pusti politiko, saj nikakor ne spada med razne Žerjave, Oražne, Šviglje in Ribnikarje. V njihovi družbi bo vedno nevoljen, in s tem mu bo bolj ali manj pokoj zagrenjen. Za poduk naj mu bode ekspedicija v Belo Krajino...

Iz Črnomlja. V občini Talčivrh smo imeli 16. novembra volitev novega občinskega odbora, katere izid prebivalcem naše občine gotovo nikdar ne bo delal časti. Razvidi pa se naj iz naslednjih vrstic, kako daleč zaostajajo naši ljudje za drugimi, kar se tiče narodne zavesti, razvidi naj se obenem, kako je potrebna tudi v tem oziru pomoč naši zapuščeni Belo Krajini. — V svoji občini redimo nekaj kajžarskih Kočevarjev, podrepih in vsiljivih ljudi, ki vtikajo povsod svoje nosove, kjer jih ni treba. Tudi zdaj so jim zadišala v naši občini odborniška mesta. Ker pa so izpredvideli, da jih je premalo, da bi dobili večino glasov pri volitvi, so poiskali vsa-

kega kočevskega reveža, ki ima slučajno v naši občini kako ped zemlje in torej volivno pravico. Niti na ta način niso mogli izbobnati zadostnega števila volivcev skupaj, tu pa so jim žalibog prišli na pomoč naši ljudje sami! Da postane tupatam kak posameznik odpadnik od svojega rodu, da zataji svojo narodnost, to se sliši večkrat, da bi pa to storile celotne vasi naenkrat, to se sliši malokdaj. In vendar se je zgodilo zadnje dni pri nas. Otovec in Sela, dozdaš slovenske vasi, so pristopile pri volitvi na kočevsko stran in oddale svoje glasove Kočevarjem. Tako so zazdaj zmagali Kočevarji v tretjem razredu, njih zavezniki pa v drugem in večinoma v prvem razredu. Vsa ostala občina pa je ostala pri volitvi v manjšini in je dobila v odbor le štiri slovenske može. Veliko je pripomogla k takemu izidu volitve tudi brezbriznost in nezavednost nekaterih naših ljudi, ki so, namesto da bi šli k volitvi, sedeli rajši za pečjo doma in poslušali ter giedali svoje ljubeznive ženke. — Vi pa, Otovljani in Selani, ki se veselite, da vam naredi zdaj nemški »Šulferajn« kočevsko šolo sredi vasi, zapomnite si, da imajo pri tem odločevati še višje glave, kot so vaši Kočevarji. Vedite, da se more roditi taka, za vas in vaše otroke tako pogubna želja le v glavi tako narodno-zavednih mož, kot ste edino vi!

Notranjske novice.

Idrijske novice.

n **Shod** katol. političnega društva v Idriji 21. novembra je imel namen davkoplačevalcem pojasniti občinski proračun za bodoče leto. Zborovalci so bili mnenja, da naš občinski odbor preveč troši denar, seveda najbolj med svoje pristaše. Sklenil se je rekurz proti sklepu zadnje občinske seje na deželni odbor, naj ta nekatere postavke črta. — Isti shod je tudi protestiral proti neodkriti gonji in zlobnemu početju s škofovo brošuro. Povdarjalo se je, da so ženi in neveste potrebni posebne poduka za svoj prihodnji stan, da pa so liberalci zlorabili skrbnost škofovo, sami lep dobiček naredili iz škofovega truda, škofo pa za plačilo še blatil.

n **Cecilijanska veselica**, ki so jo priredili idrijski cerkveni pevci, je prekosila podobno prireditve lani. Večkrat so morali pevci ponoviti točke, ker je občinstvo tako zahtevalo. G. pevovodja Gruden se je res potrudil. Zabava se je vršila — prva — v novem salonu Didičevem.

n **Dr. Papežu**, zdravniku v Idriji, se zahvali cesarski tesar Jakob Šemerl za požrtvovalno in uspešno zdravljenje. Več let je čutil trganje po udih, danes je pa popolnoma zdrav le po prizadevanju imenovanega zdravnika.

n **Našo zadnjo notico**, da je Julij Novak razdeljeval zeleno brošuro med realce, popravlja on v »Slovenskem Narodu« na njemu lastni način, da tega ni storil. Vzamemo na znanje.

Le negajajmo jim, namreč klerikalcem. Tako si mislijo in delajo naši

naprednjaki. Prišla je komisija, da kolavdira novo Didičevo dvorano. Ker so pa notri sami zagrizenci, zato smo že slutili, da bodo našli na novi stavbi marsikako „pomajkljivost“ in ne dovolili njene uporabe. Stavbeni odsek misli, da se bo maščeval za Čitalnico. Noče pa vedeti, da je razlika med Didičevim hotelom in nameravano Čitalnico. Didič je sam sezidal svoj hotel, Čitalnico bi pa radi postavili na občinske stroške; in ta hotel bo vsaki stranki pristen — vsaj je gostlna, — Čitalnica pa le neki stranki. Svet pa naj strmi! Vpije se po Idriji, da nimamo nikake večje dvorane. Doslej je bilo to res. A zdaj je tako Didič dozidal in bi jo rad odprl, pa je mestni zastop ne pusti rabiti.

Avanziral je g. rudniški svetnik Josip Koršič v Idriji. Cesar mu je podaril značaj rudniškega nadsvetnika. Čestitamo!

Zabavni večer Idrijske dekliške Marijine družbe se je lepo izvršil, le škoda da smo se morali po nepotrebnem gneti v stari dvorani Didičevi.

V Spodnji Idriji bila je v soboto 4. t. m. občinska volitev. Ne bi o tej pisali, ko bi se ne kazala toliko socialno-demokratska ošabnost in predrnlost. Najprej naj povemo, da so v vseh 3 razredih izvoljeni pristaši S. L. St., torej le naši može. Liberalci so od kraja volitve za in soc. demokrati tudi le svoje pristaše ko so pa videli, da ne zmagajo ne ta je ona stranka, sta se konečno združili, da bi tako skupno porazili katoličane. A naša može se niso vstrašili slabega vremena ne dolgega pota zato je bila vključeno združenju naša zmaga. Kako je to jezilo po ehno socialne demokrate le par zgledov. Načelnik soc. dem. konsumnega društva Jan. Straus iz Idrije se je šopiril v volilni dvorani več ur. Zavedal se je svoje veljave med sodrugimi in je menil da enako nam kmetom lahko ukazuje. Zaklical je enkrat volilni komisiji: „ako ne bo ubogala komisija, jo bom jaz razpustil.“ Pomilovalno smo pogledali malega možica, katerega poznamo še iz tukajšne šole, ter si mislili: revše, komandiraš lahko svoje pristaše v Idriji, a tu ni tvoje komande čisto nič. Menil je v svoji oholosti, da je kak okrajni glavar, ki ima moč in velavo nad komisijo. Razume se, da se mi nismo zmedli za take medklice in mirno glasovali za svoje ljudi.

Župnijski opravitelj je volil tudi za cerkev, ki tudi davek plačuje, kakor vsako drugo posestvo. Opareka zopet socialni demokrat, da cerkev je občinska last, za to sme glasovati le župan ne pa duhoven. Možic je menil da smo že na Francoskem, kjer so ugrabili cerkve, a ker pri nas ni še državne postave v tem oziru, kakor na Francoskem, smo se le nasmejali in preko takih neslanih opazk volili dalje. Rad bi bil cerkev prepustil tukajšnemu županu, ker je volil le socialne demokrate. A ne to ne drugo ni pomagalo, poraz je bil na celi črti. Naši ljudje pa so bili navdušeni, ko so spoznali, da združeni le dosežejo lep uspeh in se ni treba ozirati na smešne opombe nekaterih, ki so poučeni od svojih, da bi druge vstražovali. Davkoplačevalec je pa spoznal, da je treba ravno pri volitvah se potegniti za svoje pravice, tudi

Zrta... dan, da se s svojimi nazori proder... bode tisti gospodar v občini ki... in davke plačuje, ne pa tisti ki... zabavlja. Čast takim volilcem!

Iz krajev Notranjske.

Čerkljeva jezero. Pri nas se je pričel občuten mraz. V cerkniško jezero je ob letošnjem jesenskem deževju prišlo mnogo vode, katera je stala po 14 dni brez vsakega odtoka. Lansko leto je bilo izvanredno suho, zato je bilo toliko potrebno izsnaženje požiralnikov; to se je pa pokazalo, koliko bi se lahko pomagalo v jezeru, ko bi se vsaj nekaj glavnih požiralnikov izsnažilo. Dokaz je na padavini letošnjega leta in na vodomernu kateremu več verjamemo, kot onim, ki trdijo, da je vsako snaženje požiralnikov, oziroma osuševanje brezuspešno. Tisti ki vzdržujejo to trditev, delajo to ne iz lastnega prepričanja, kajti taki morejo zelo malo ali nič povedati o jezeru iz lastne skušnje. Taki, ki opazujejo padavino, dotoke, odtoke in delovanje raznih požiralnikov gotovo boljši sodijo kot površni strokovnjaki, ki jim je jezero le po imenu znano. Nahajajo se pa tudi zaupniki, ki dajejo na gotovih mestih pojasnila brez lastnega prepričanja taka, da je delovanje naših za ljudstvo vnetih poslancev in drugih zastopnikov brezuspešno. Visoka vlada naj si pa vendar že enkrat predoči, da je glavna podlaga in najmočnejši steber državi kmetijstvo in naj ne prezira našega v kmetijstvu nad vse zapuščenega kraja.

Na novi sejmi, ki se bo vršil dne 15. t. m. za živino in konje in na katerem se bodo delile nagrade, vnovič vabimo.

Z Blok. — Naši liberalci milo tožijo v „Narodu“, ker ne smejo nič več zmerjati, kadar bi se jim zljubilo. Na dolgo in široko pripovedujejo kako je ugnal naš poslanec Drobnič „Petkovga ata“ od Sv. Trojice v kozji rog. Koliko neresnic pri tem napišejo, za to se ne zmenijo veliko. „Ata“ so seveda nedolžno jagnje, poslanec Drobnič pa je oblačen in krut, bo pobesil vse Bločane in jih „odrl do kosti“. Ste slišale sirote, ste slišale, ve udove? Bežite pred Drobničem bežite, da vas ne „odere do kosti“ in pojdite k liberalcem, da vam pomagajo. Zakaj ti znajo!! In drugi, ki imate prepire med seboj, ki ste stiskani, ki ste zabredli v nesreče, nikar ne hodite k Drobniču v pisarno, on „le hlini velikansko ljubezen do kmeta“, v resnici kakor pravijo liberalci „je pripravljeno odreti vas do kosti.“ Liberalci, ti vam hočejo pomagati in prav svetovati! — Da je Petek nahrul! Drobniča in potem brž tekel v Ljubljano in prvi vso stvar naznanil advokatu, češ, da me uni ne prehit, tega liberalci ne povedo. Potem pa pride še ta preklicani dr. Pegan in pomaga Drobniču, da „nastavi Petku nož na prsa rekoč: „Ali ni daš, kar zahtevam od tebe, ali pa ti sunem nož v prsa.“ In ta ubogi Petek se je prestrašil, grozno prestrašil. Kar smili se nam. Pa upamo, da mu bo ta strah tudi koristil, ker se je pri tem gotovo naučil, kako se ima obnašati na cesti nasproti ljudem, ki mu niso storili nič zalega. Ker do sedaj tega ni znal, je moral odšteti 100 K. Kakor se vidi so njegove psovke precej drage, a kaj ko se mu drugače ne more dopovedati. Kronice se bodo obrnile

v koristne namene: nekaj za popravo pota, ki pelje k sv. Trojici, nekaj za izobraževalno društvo na Blokah, nekaj za dijaško kuhinjo v Ljubljani. Torej se bo kmečki denar uporabil v korist kmečkim sinovom. Tudi Petek sam bo deležen teh koristi, kar mu bo gotovo v tolažbo. Sicer naj bo pa vesel, da je tako po ceni skoz prišel. — Blagajništvo „Kat. slov. izobraževalnega društva na Blokah“ si šteje v prijetno dolžnost, da se tem potem zahvali g. poslancu Drobniču; ki je naklonil imenovanemu društvu svoto 30 K iz poravnave, ki jo je plačal št. Kovačič od sv. Trojice.

† Orel v Planini se je ustanovil 5. t. m. Kljub slabemu vremenu je bila udeležba na zborovanju prav povoljna. Govorili so br. Hočevar Janko, gg. Turšič iz Logatca in Podbevšek iz Cerknice. Pristopilo je nad 30 rednih članov. K ustanovitvi so prišli tudi Orli iz Logatca — nekateri v kroju — in so proizvajali proste vaje, cerkniški Orel pa je poslal svoj zbor, ki je novemu Orlu zapel Sattnerjevo himno. 97-temu odseku v Zvezi, ki ga je prinesel sv. Miklavž, krepak »Na zdar«!

Iz Ligojne pri Vrhnikl. Zadnjič je „Domoljub“ pisal iz Hrušice, da je krajni šolski svet dobil potem, ko je g. učitelj Šušteršič odšel, račun od Bahovca, trgovca s papirjem v Ljubljani, ki zahteva poravnavo računa za šolske potrebščine, katere so otroci učitelju v šoli plačali. Tudi naš krajni šolski svet je dobil tak račun, pa od Igljica, trgovca s papirjem v Ljubljani. Krajni šolski svet je pa trgovcu vrnil račun s pripombo, da krajni šolski svet ni ničesar naročil, torej tudi ničesar ne plača. Tudi dva posestnika sta že napravila križ čez vse tisto, kar je g. učitelj Šušteršič s solzami v očeh prosil. Ne bi omenjali tega, toda prav je, da svet izve, da mi Ligojci nismo toliko zarobljeni in hudobni, da bi bilo treba našo vas na štirih krajih zažgati, kakor se je izrazil g. učitelj Šušteršič.

Goriška.

Glas volivca.

V sledečem priobčujemo dopis, ki nam ga je poslal naš vrlji somišljenik iz goriške okolice. Priobčujemo dopis neizpremenjen, kakor nam je bil poslan. Iz njega bo razvidno, kako sodi ljudstvo o nalogah poslancev S. L. S. Ljustvo hoče, da delajo naši poslanci načelno politiko; kajti zdrav razum in pošteno prepričanje naših volivcev se protivi vsakemu oportunistizmu. Dopis se glasi tako le:

Komaj se je deloma polegel vihar volivnega boja, že zopet nas kliče trombe glas na bojna polja. Žrtev neumijive nesreče, katera nam je odtrgala dragega Jeriča iz naše srede, zahteva, da stopimo zopet pod — orožje. —

Bomo li šli v zopetni boj? — Dá, sveta dolžnost je, da se sleherni somišljenik S. L. S. vdeleži volivnega boja; to pa še tem bolj zdaj pri dopolnilni volitvi, da še tem častnejše zmagamo ter se s tem nekoliko poplača hudobno veselje nasprotnikov nad

tako osodepolno nesrečo pokojnega Jeriča in njegove družine ter sploh vseh somišljenikov S. L. S. — Kakor je nas presenetila in vžalostila grozna nesreča Jeriča, ravno tako je sovražnike vzradostila, razveselila. Neki liberalec je celo zastavo razobesil v znak veselja, da je Jerič — umrl. Tega bi bač ne bili pričakovali od količkaj poštenega, če tudi trdosrčnega nasprotnika. —

Težek in oduren je res boj z ljutim in trdosrčnim sovražnikom, z raznobarnimi svobodomislici. Mi nastopamo mirno, dostojno, a pogumno, nasprotnik pa kruto, nasilno, surovo. To so lastnosti, koje so lastne le ljudem neolikanim, posurovelim po liberalnih nazorih. S takimi ljudmi bo se nam toraj zopet — bojevati! Kdo naj se veseli tega boja, ki ga dokončavamo ravno pred vhomom v Novo Leto? Da, nihče se tega ne veseli, a tudi ne bojimo se ne; pogumno na bojno pozorišče! V novem letu pa — upamo, da odložimo bojno orožje — ne bojno, ampak le volivno; kajti boj moramo nadaljevati, posebno na polju krščanske organizacije naše mladine; ta se mora rešiti pred krvoločnim sovražnikom. Vsi pravi Slovenci — krščanski možje in mladeniči, — na krov! V bojno vrsto, vsak po svojih skromnih močeh v pomoč našim mladim možem, vrlim krščanskim organizatorjem naše mladine.

Mi smo šli in gremo v volivni boj načeloma — proti liberalizmu kot takemu, nismo se ozirali toliko na osebe, temveč na načela, katera stranka zastopa. Mi Goričani nismo šli v boj pod pritiskom iz „farovža“, kakor nam podtikajo „veleučeni“ gospodje okoli umazanih listov. Šli smo prostovoljno, samozavestno, zavedajoč se nasledkov gnilega liberalizma na gospodarskem, narodnem in kulturnem polju. Ljudska obsodba liberalizma na Goriškem ni prisiljena, temveč ljudstvo je politično — dozorelo in temu je mnogo pripomogla naša mlada krščanska organizacija. —

Mi smo se bojevali v smislu načel po programu ljudskem. In kot takim smo mi svojim gg. poslancem položili deželnozbornske mandate v roke, in tudi pričakujemo od njih, da bodo gg. poslanci kot taki delovali. Za kakoršno koli zvezo z liberalci, te ali one narodnosti bomo mi volivci klicali gg. poslance na strog odgovor. — Ker s slovenskimi liberalci ni upati na nikakoršen kompromis, zato je pa edina naša zahteva, da se krščanske stranke obeh narodnosti, kolikor mogoče, zbližajo, saj imajo tudi približno eno in isti verski in gospodarski program. — Toraj! —

Hribodolski.

Goriški agrarci se med seboj kollejo, da je veselje. Sedaj sklicuje Mrmolja svoje obupane pristaše na zaupne shode, kjer pa se med seboj kregajo, da se iskraj delajo. Posebno sta si v laseh dornberški nadučitelj Križman in dornberški posestnik Budin. Zdi se, da Budin in z njim drugi kmetje že spoznavajo, kam jih hočejo speljati kmetje v fraku, kakor je n. pr. Križman.

V Otaležu (pri Cerknem) smo v nedeljo, 28. novembra ustanovili Orlo. Prihiti so k nam vrlji bratje Orli iz Cerkna, iz Spodnje Idrije, celo iz Gorice je prišel zastopnik »Slov. kršč. soc. zveze« in Orlo.

Zavžijte,

ako ste nahodni, hripavi, zaslezeni in če težko dihate, Fellerjev tonik s znamko »E.S.A fluid«. Mi smo sami prepričali pri prsni, vratnih boleznih itd., o njegovem zdravilnem, kašelj lajšajočem učinku. Dvanajstorica za poskušn. K 5—2 tucata K 8'60 franko. Izdeluje le lekarnar E. V. Feller v Stubici šte. 16, (Hrvatsko).

2840

Slišali smo mnogo lepih in vspodbudljivih besed, ki smo si jih globoko začrtali v svoja srca. Otaležki mladeniči imajo poguma in moštva dovolj, da se ne bodo zbal nikogar, zaradi svojega prepričanja. Za tistih par »amerikanskih« liberalnih podrepnikov se naj ne zmenijo, kakor bi jih ne bilo. — Ob tej priliki se je vršil tudi občni zbor »Katol. slov. izobraževalnega društva«. Iz zelo zanimivega poročila, ki ga je podal marljivi društveni predsednik, posnemamo, da je društvo v pretečenem letu zelo pridno delovalo. V knjižnici je bilo n. pr. prebranih mnogo nad 300 knjig, kar je zelo veliko in pomeni, kako rado bere naše ljudstvo. Vseh časopisov je delilo društvo med člane v nad 50 iztisih. Ne napadi, ne psovanja niso društva zadržala v njegovem napredku. Tako si bodo tudi v bodoče nasprotniki lažje razbili glave nego nas ustavili na našem potu!

Resna in važna beseda. Dobili smo dopis, ki je izredno važen in vreden, da se z vso resnostjo bavimo z njim. Dopis slove: Znano je, da svetolucijska postaja drž. železnice pred časom ni bila dober vzgled za čednostno življenje. Marsikaj bi se dalo očitati sem in tje, pa nočemo. Toda v nedeljo ponoči sem videl na kolodvoru pri Sv. Luciji nekaj, k čemur ne smemo molčati. Iz Gorice je prišel vlak ob eninapol ponoči. Z menoj je izstopilo iz vlaka še nekaj oseb, med temi dvoje žensk. Med tem ko sem čakal na pošto v čakalnici, da se popeljem po idrijski dolini, sta ženski čakali zunaj pri vozu, ker sta se imeli odpejati s pošto po soški dolini, ki odhaja od Sv. Lucije prej nego ona proti Cerknem. Ko so poštni uslužbenci nalagali poštni voz, pride poleg neka uniformirana oseba. Izprva sem mislil, da je kak poštni uradnik. Toda pozneje sem spoznal, da je železniški uradnik. Nekaj časa se je motovil tam okrog ter delal napotje osobju. Nato pa jame nesramno nadlegovati oni dve ženski. Besedi nisem razumel pač pa sem iz njegovega obnašanja spoznal, kaj govori. Ženski sta se ga komaj ubranili. Ni pa dal miru prej, predno ni voz odšel. Nato pride v čakalnico »inšpicirat«, nakar izgine ob tričetrt na 2. uro zjutraj v bližnji gostilni. — Dognal pa sem, da ta uradnik v uniformi ni uslužbenec na svetolucijski postaji; ampak je od nekod drugod ter se je tisto noč in dan prej mudil tam le na »dopustu«. Zoper se dan je uslužbenec na svetolucijski postaji nimamo nič. Oni niso krivi, da je ta človek uganjal to noč na njihovi postaji nesramnosti. Povedali pa smo ta slučaj, ker hočemo, da imajo poštene popotniki, posebno ženske, mir pred vsakimi nesramneži naj si tudi tiče v uniformi c. kr. državne železnice. Povsodi se govori, celo na visokih mestih, da moramo vse, kar je mogoče ukreniti v varstvo potujočih žensk. Povsodi se povdarja, da ravno na železnici proti ženskam velika nevarnost. Povdarja se, da bodo v tem oziru morali uslužbenci bolj paziti na moralo in red med potniki. Toda ovce boš dal v

varstvo volku, če bo železnica imela v službi take ljudi, kakor je oni, ki smo ga opisali. Če hoče država resno uvesti akcijo za varstvo žensk, mora pred vsem gledati na to, da iz vrst njenega uradništva izginejo vsi taki ljudje, ki so podobni »junaku« na postaji Sv. Lucija. Žal, da je takih med uradništvom mnogo, toda resnično besedo zapišemo, ko pravimo, da mnogokje uradništvo moralno kvari ljudstvo! Temu se mora odpomoci. Vsi nevredni iz vrst c. kr. uradništva!

»Kmečka zveza« za komenski okraj ima svoj občni zbor v nedeljo 5. decembra v komenskem župnišču. Začetek ob 3 uri popoldne.

Narodno gospodarstvo.

g Naša živinoreja. Na zahvaljeno nedeljo po nauku je bil v društvu važen sestanek glede preosnove bohinske živinoreje. Govorili so g. dež. poslanec Piber, domači g. župnik Berlic in g. Anton Cvenkelj, posestnik iz Ljubnega. Gosp. Anton Cvenkelj je v svojem temeljitem predavanju podal sledeče misli: Naša živinoreja je zasnovana na čisto napačnem načelu, odkar se uvajajo od l. 1869. v Bohinj tuje pasme. Gospodje, ki so to začeli, kmetijska družba, bistriški župnik Mesar i. dr. so imeli seveda pri tem najblažji namen, namreč povzdigniti bohinsko živinorejo. Mislili so, da bo tuja živina, ki je bila res na videz lepša kot domača, zboljšala domačo vrsto. Žal, da so pre malo poznali lastnosti in značaj bohinskih krajev, zlasti planin. V onem času se je edini gospod pl. Kappus iz Kamne gorice potegoval za prvotno domačo vrsto in za licenciranje domačih bikov, seveda brez uspeha. Tako se je že bati, da domača pasma popolnoma izgine, a ker se tudi tuja nikakor ne obnese v Bohinju, ampak le oslabi, je že jel pretiti propad živinoreje sploh. To bi pa bil ob enem tudi propad Bohinja. Zato treba z vso resnobo de'ati na to, da se zopet uveljavi v Bohinju prvotna vrsta goveje živine, ki je edina primerna za naravo in vse druge razmere Bohinja in ki se je prav vsled raznih naravnih vplivov tu razvila. Kdor hoče siliti v bohinske planine druge vrste, ki sem ne sodijo, bi ravnal podobno, kakor če bi hotel na planinah vzgajati palme ali pomaranče. Gotovo je, da ni domača bohinska živina brez napak, da na pogled ni tako lepa kot pingavska, da jo nekoliko kazi pobiti križ da je bolj majhne postave, vendar zunanost ne sme biti merodajna, da je živina le v resnici dobra. Sicer se pa dajo ti nedostatki sčasoma gotovo odpraviti, n. pr. zadnji stisnjeni del v križu, kar zavira žival, nekoliko pri storjanju. — Neprecenljive so pa prednosti bohinske goveje živine. Prvič je bohinska krava izvrstna mlekarica. 10 do 12 l mleka na dan je nekaj čisto navadnega. In to je dandanes pri

kravi glavna reč, ker se potrebuje toliko mleka. Drugič je živina skromna, zadovoljna z vsakim živežem. Le pomislimo, v kakšnih planinah se ta žival včasih preživi! Tretjič je izvrstna za pleme, ker je trdne telesne konstrukcije ravno vsled vednega gibanja v prosti naravi. Vedno uživa sveži zrak, pri naporni hoji po planinah si okrepi in utrdi mišice in kosti. Slednjič se bohinska živina lahko proda. Že samo ime bohinska krava je največje priporočilo za dobro kravo. Bohinsko živino so že od nekaj hvalili in radi kupovali po severnih deželah, Koroškem, Tirolskem, Solnograškem in Bavarskem. Treba je torej resno misliti na to, da se posveti zopet vsa skrb domači vrsti. Cenimo, kar je naše! Zato treba resno skrbno negovati goved tudi doma v hlevu. Kar mogoče treba paziti, da se ohrani domače pleme. Vsa ona teleta in telice, ki so kar mogoče podobne prvotni domači vrsti, se naj ohranijo doma za pleme. Teh torej ne prodajati. Tako bomo zopet povzdignili svojo prvotno domačo živinsko pleme, kar bo velikega pomena za vse naše kraje. Bohinj bo nekak reservoir za vso živino po naših deželah. Imeli bomo svojo lastno živinsko pasmo, s katero bomo živino plemenitili in ne bo nam treba hoditi iskat živine drugam! — Z burnim odobravanjem so vzpreje mnogoštevilni poslušalci obojega spola govornikove besede, saj jim je govoril vsem prav iz srca. Nato zahvali g. župnik Berlic govornika za temeljite nasvete in pripomni, da bo treba v resnici korenite izpremembe v naši živinoreji. Sedaj takorekoč niti ne smemo gojiti domače pasme, ker se nam od vseh strani vsiljuje tuje. Domačih juncev niti ne potrdijo, češ, da so premajhni, preslabotni. Seveda gospodom, ki imajo pri licencovanju besedo, ne moremo zameriti, ker ne poznajo naše domače pasme, da je čisto drugačna kakor so tuje; po svoji naravi manjša in drugače ustvarjena. Da tuja pasma ni za Bohinj, priča slučaj, ki se je dogodil v zadnjem času. Poslali so v Bohinj pingavskega bika, ki je šel dvakrat v planino, pa je poginil. Za naše planine sodi edinole naša domača pasma. Nato je g. deželni poslanec Piber dodal še mnogo zanimivosti o tem vprašanju. Opozoril je posebej na izvrstni članek g. ravnatelja kmetijske družbe Pirca v zadnji številki »Kmetovalca« glede tega vprašanja. Tudi g. ravnatelj Pirc, ki je bil prav v pogovoru z g. Antonom Cvenkeljom, od njega na to opozorjen, se z veliko vnemo zavzema za to, da se zopet uveljavi domača bohinska pasma. Dobro, da se je spoznala napaka, da namreč značaj našega kraja ne prija vsaka živinska pasma. Kmetijska družba je imela dober namen, a gospodje so bili le preveč teoretiki, a ne praktiki in niso poznali značaja Bohinja, ne domače živine, ko je pričela uveljaviti domačo pasmo, bo treba še mnogo izprememb pri postavitvi, zlasti z novimi pasmami.

S Scott-ovo emulzijo

se doseže na vsak način boljše uspehe, kot z navadnim ribjim oljem. Ta je bistveno lažje prebavna in učinkuje zaradi hitreje in zanesljiveše.

Ona prinese dalje boljše uspehe, ker jo vsi radi uživajo, kot navadno ribje olje, katero odklanjajo zaradi neprijetnega okusa.

Izrečno najbolj fino, prvovrstno lofotsko (norveško) ribje olje, ki ima največ redilne moči, pride pri pripravljanju

Scott-ove emulzije

v uporabo in to so dokazi, zakaj je **Scottova emulzija** obče priznana za neprekosno vzor-emulzijo.

Cena izvorni steklenici 2 K 50 vinarjev.
Dobi se v vseh lekarnah.

Cudno razmerje. Prijatelj: »Kaj pa počneta z ženo čeli dan?« — Mož: »Drug drugega milujeva!«

Ne prezrite sledečih vrstic.
Ako želodec slabo prebavlja
in se vsled tega motena tudi druga opravila organizma, potem naj se uporablja z uspehom **dr. Rose balzam.**

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujujoče in prebavljive, ki ublaži in odvrta znane posledice nezmerne, slabe diete, prehlajenja in zoprnega zaprtja, n. pr. gorčico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je **dr. Rose balzam** za želodec iz lekarne **B. Fragnerja** v Pragi.

SVARNOI Vsi deli embalaže imajo poslavno deponovano varsti, znamko

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA
B. FRAGNER-ja, c. in kr. dvor. dobavitelja,
„Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203,
vogal Nerudove ulice.
Pa pošli se razpošilja vsak čas.
Cela stekl. 2 K, pol stekl. 1 K. Proti naprej vpošilj.
K 120 se pošlje mala steklenica, za K 250 velika steklenica, za K 470 2 veliki steklenici za K 8 4 velike steklenice, za K 22 14 vel. steklenic poštnice prosto na vse postaje avstro-ogr. monarhije.
Zaloga v lekarnah Avstro-Ogr.

Kot božično in novoletno darilo za slovenske gospodarje in go-podinjje je pač najprimernejša in, kar je treba poudariti, tudi najcenejša naša „Družinska Pratika“ 1910, ki jo krasi lepe slike in vsebuje toliko razvedrilnega in koristnega berila, kakor noben drugi koledar te vrste. Povsod, koder „Miklavž“ ni zadostil svoji nalogi, mora Pratika kot novoletni dar priti v roke sorodnikom, prijateljem in znanecem. Pripominjamo še, da se vsakdo podviza z nakupom, dokler je še kaj zaloge.

Pri jetičnih se predpisuje sedaj splošno gnajahol. Njegov učinek izvrstno vpliva v mnogih slučajih, vendar ga pa bolniki ne uživajo radi, ker je neprijetnega duha in okusa. Novi kemiji se je posrečilo, ta važni izdelek podati v prijetnejši obliki, thiokolu. Thiokol se uporabi v sirupovi raztopini, ki se pod imenom „Sirolin-Roche“ dobi v vseh lekarnah. To sredstvo se rado zavziva in je lahko prebavno.

Na pogorišču. Načelnik gasilcev pogorelcu: »No, zdaj je ogenj pogašen... pa nikar kaj ne zamerite!«

Prodaja se:

pri priporočljivi slovenski tvrdki **Lenasi & Gerkman** v Ljubljani, Stritarjeva (Spitalska ulica št. 4.) novo najboljše sukno, najlepše blago. Vedno novosti za obleke in bluze. Strogo solidna postrežba in nizke cene. Opreme za neveste. 2469 1

Kupujte!

le pri tvrdki, katero Vam priporočamo, slovensko podjetje **Lenasi & Gerkman** v Ljubljani, Stritarjeva (Spitalska ulica št. 4.) Novo najboljše sukno, najlepše blago. Vedno novosti najlepše obleke in bluze. Strogo solidna postrežba in nizke cene. 2469 1

Serravallo^{vo}

železnato Kina-Vino

Higijena razstava na Dunaju 1906:
Drjavno odlikovanje in častni diplom k slati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepeča živce, poboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.
Nad 6000 zdravniških pričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
— TRST-Barkovlje.

PREPRIČAJTE SE
o zmoglosti moje tvrdke in zahtevajte v potrebi vporabljenih predmetov in daril vsen vrst. moj glavni cenik s 2000 slikami zastoni in franko z dopisnico.
C. in kr. dvorni založnik
JAN KONRAD
Brix št. 984. (Češko).

Zahtevajte zastoni
in franko moj veliki ilustrirani cenik z nad 3000 podobami ur, zlatnine, srebrnine itd.
Prva tovarna ur v Brüxu št. 961. (Češko)
JAN KONRAD
c. in kr. dvorni založnik.
Prava švicarska nik ank-rem. ura, sistem štokop K 5, B Konrad K 14. Registr. Adler-Rokokok ank ank-rem. ura 7 K. Prva srebrna rem ura K 8-40. Niskak rivilko! Zamena dovoljena ali denar nazaj.

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg

razpošilja: **ure, zlatnino in srebrnino**
na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slov. tvrdko

Veliki novi cenik zastoni.
Novosti:
Ploščnata, tenka, prava nikelnasta Anker-Roskopl ura na 6kammov, pokrovi ostanajo vedno beli, prav natančno 36 ur idoč.
:: K 4-50. ::
Srebrne ure od 6 K naprej.
Večletno jamstvo - Ako blaga ne ugaja, se denar vrne nazaj.
Sobotske verižice s slov. trakovnikelnasta K 1-20, srebrna „ „ 3-10.

Priporočamo našim gospodinjam **pravi :FRANCKOVY:** kavni pridatek iz zagrebške tovarne.

pljučnih boleznih

kašlju, katarih, oslovskem kašlju, influenci

predpisujejo zdravniki in profesorji priljubljeni **Sirolin „Roche“**. — **SIROLIN** lajša nagon h kašlju in vpliva na dober način pri nastopu težav prehlajenja. — Radi izbornega okusa tudi otroci **SIROLIN** radi uživajo.

Dobi se na zdravniški predpis v lekarnah po K 4.— steklenica.

Zahteva naj se izrečno **SIROLIN „ROCHE“** in odvrne ponarejanja in tako imenovani nadomestek.

Sirolin brošura H II., zastoni in franko od F. Hoffmann-La Roche & Co. Dunaj III/1., Neulinggasse 11.

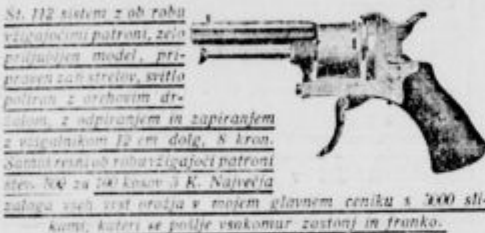

Pozor, kmetice in dekleta!
 V moji lekarniški praksi, katero izvršujem že čez 25 let posebej za mlade, izmami najboljšje sredstvo za rast las, to je **Kaplor št. II** isti deluje, da rastejo lasje gosti in dolgi in odstranjuje prhljaj (luskine) na glavi. Cena (franko na vsako pošto): 1 lončič 3 K 60 v, 2 lončka 5 K. Treba, da si vsaka obiteli naroči. — Prosim, da se naroči samo od mene pod naslovom P. Juršič, lekarnar, Pakrac št. 65, Slavonija. Denar se pošlje naprej ali s poštnim povzjetjem.

Učenec ki bi imel tudi priliko obrtno šolo obiskovati, se takoj sprejme v trgovino z mesarim blagom **Friderik Homan, Radovljica**

Samokresi za kolesarje

St. 112 sistem z ob roba vzgajalnici patrni, zelo priročna model, priročna za strelo, svetlo polirana z vrhovim držalom z spirarjem in zapiranjem z vstavljenim 12 cm dolg, 8 kron. Sadržni rezni ob ručaj vzgajalji patrni št. 94 za 100 kosov 3 K. Največja zaloga vseh vrst orožja v mojem glavnem ceniku s 1000 slikami, kateri se pošlje vsakomur zastonj in franko.

C. in kr. **JAN KONRAD** v Brüxu št. 973 (Češko).

Red a prilika za na' up!

P. n.
 Pod ugodnimi pogoji sem pooblaščen, da vso tvorniško zalogo nastopnih serij prodam samo po povzetju ali če se denar pošlje naprej. Vzorci se ne oddajo, račun pa se neugajajoče vzame nazaj. — Kupon 30 do 35 m obsega: 110 cm široko damsko blago „Pepita“ (najmanj 5 m dolgo), čefir, flanela, barhent za spodnjo obleko, okford, kanafas, tkanine „oblastveno varovane“, potiskani čefirji. — **Ves kupon stane 13 K.** — Žepni robci od K — 60 do 10 K tucat belih ali barvnatih. Platnene brisače od K 450 do K 10 — tucat. Garniture od 5 K do K 10 —.

Oton Bekera, c. kr. finančne straže nadreglednik v p. Tvorniška založa št. V. Nachod, Češko. 3322

Rodbinski kinematograf
 Istodobno tuji „Laterna magica“, 33 cm visok, s 3 barvenimi posami slik (filmi) in 6 „Laterna magica“ slikami na steklu, 3 1/2 cm šir, 29 cm dol, reflektor in navodilom za uporabo, komplet. v kart. K 16 —. S tem kinematografom pričar tajo se na steno žive slike, koje si rade ogledujejo mlade in stare osebe. — Mehanizem je nastančen in preprost; omogoča u orabo vsakomur, tudi otrokom. Neposredno se naroči pri c. in kr. dvornem založniku

JAN KONRAD, razpošiljalnica v BRÜXU št. 972 (Češko).
 Bogate zbiranje glavni ceniki o kinematografih, Laterna magica, parnih strojih, meh. urah itd. se pošlje vsakomur na zahtero zastonj in franko.

vsem prevzela glavne-ročne-ikalnice v horách Orlických, osobitno trgovino krouvarien kvaor tuđ zasebikom
dolge ostanke blaga
 Zastojno brez napake in pristobarnovo Kanafas za posteljne prevleke • odni čefir za obleke bluze in srajce, okford, flanelo za srajce modrikasto biago za ženske obleke in kabanke sradpanske barhent za obleke in spodnje obleke • oboje platno, platnene brisače, bele ali grobe sorte, 40 cm šir, in pot ebi za domačo uporabo v dolgotrajnosti 3—15 m. v ravni 40—45 cm šir, 10 cm dol, po povzetju 2500 100—1
 40—45 cm šir, 10 cm dol, po povzetju 2500 100—1
Eni pla Maršik, ročna tkalnica. Olesnice v no-
 raču Orlických horách
 iz pisane brez šiva obrobo 250
 40 cm širake 200 cm dolge, pol duca K 14—, 150 225 15—

Zajamčeno pristne nenavadne pisemske znamenje.
 Vseh 5. delov sveta. Vse različne. Št. 1 100 kosov K — 300
 " 2 200 " " 1—
 " 3 300 " " 2—
 " 4 400 " " 3—
 " 5 500 " " 5—
 " 6 600 " " 9—
 " 7 700 " " 15—
 pošilja do K 2 — proti naprej plačilu z dodatkom 2 v za poštnino. V sloboju ako se želi pripor. pošiljate, 45 vin. za poštnino. Čez K 2 — po povzetju ali naprej plačilu po c. in kr. dvornem založniku **JAN KONRADU, Brüx št. 992, (Češko).** Za znamke zahtevajte nov cenik.

Zastoj in poštnine prosto
 pošiljam vsa o-mur moj veliki bogato ilustrov. glavni cenik s 500 slikami s različnih, dobr h in cenih glasbil vseh vrst.
 C. in kr. dv. založnik **Jan Konrad** razpošiljalnica v Mostu št. 1532 (Češko). Violele za učence brez loka po K 480, 550, 6—, 680, Lok K " 80, 1—, 180, c tre, piščali, klarin ti, harmonike itd., bogata izbira v zalozi. Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj

Zakaj ne kupite čaja naravnost iz prve roke??
 Pošiljam po poštnem povzetju 1 kg najfinejšega čaja 7 K. Uvoz najfinejšega čaja, pravega ruma **R. M. Zorè, Jesenice, Gorenjsko.** 3264 3—1

Zastoj
 in poštnine prosto dobi vsak moj glavni cenik s čez 1000 slikami o porabnih stvarih in daritnih predmetih vseh vrst, ki ga na zahtevanje pošljem takoj.
 C. in kr. dvorni založnik **Jan Konrad, Brüx št. 991. (Češko)**

Puške!
 Lancaster . . . od K 28—
 Fiobertpuške . . . 8-50
 Pištola . . . 2—
 Samokresl . . . 5—
 Poprave ceno. Ilustrirani cenik franko. 870
F. Dušek, Opočno 123, Češko.

Samokrese
 dobro izstreljene z državnim pečatom za streljanje v najboljši kakovosti in lepo izdelane z jamstvom za izborno funkcioniranje pošilja c. in kr. dvorni založnik **JAN KONRAD** v Brüxu št. 971 (Češko). Samokresl K 5-50, 6-50, 7-50, 8-50. Glavni cenik s 3000 slikami na zahtevo vsakomur zastonj in franko. Pošilja po povzetju. — !Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj.

AKO ISCETE
 dobro zanesljivo tvrdko za vporabne reči in darila vseh vrst, potem zahtevajte tako, z dopisnico moj bogato ilustrovan glavni cenik s 3000 slikami od c. in kr. dvornega založnika **JAN KONRADA** v Brüxu št. 985. (Češko).

Dobro! Pecen!
 Nickel remont ura K 2-50
 Amerik. roskoptura . 3—
 Švicar. roskopt ura . 4—
 z dvoji pokrovom . 6—
 prlat srebr., c. kr. puncirana . 7—
 Izvirne Omegaure . 18—
 Stenske ure, 70 cm . 7—
 Zbudi ko in bitno opremo . 10—
 Z godbo, budiko in bitno opremo . 14—
 Svarcvaldska ura s kukavico . 5—
 Budilka, nikel, 19cm visoka . 2—
 Budilka s stolp zvonc. 5—
 Sletno jamstvo. Zamena ali denar nazaj. Razpošilja po povzetju.

Maks Böhnell
 Dunaj IV, Margaretenstr. 27/19.
 Urar, sodnijsko zaprišežen cenilec. Ustanovljeno 1840.
 Zahtevajte moj veliki cenik s 1000 slikami, ki se pošlje vsi omur zastonj in franko ne da bi se sililo kupiti.

Posteljna vlaga.
 Odstranitev takoj z uporabo „VSTANI“, zakonito zavarovano. Starost in spol se naznani. Knjižico pošlje zastonj. „Zavod Aesculap“ 431, Regensburg, Bavarsko. 2294 32-1

Nervozni, bolni na zlodcu, srcu ali prsih, ali oni, ki trpe na pomankanju spanja, otmotici, tresenju, epilepsiji, naj nijo vsak dan mesto kave
Rosen-ov kreplilni in redilni čaj teon. Karton K 150, 6 kartonov K 6.—
 Najmanjše naroč. 2 kart. Glavna zaloga: Lekarna Filp Rosen v Siltzendorfu 8/122 pri Dunaju, N.-Avstr. 1960 1

Nikake plešavosti Nikakega izpadanja las Nikakega prhljaja
 po kratki vporabi moje oblastveno zavarovane Elin-nomade za rast las in brade. Strogo rečno! Uspeh presencen! Stan in mladi, pospejuje in daje najvporabljajo čisto Elin-nomade za rast brade, las in obrvi. Neskodljivost zjamčeno! Varnie pred prezgodnjim osivelostjo, daje lasem čudovit lesk in polnost. Muopoklevina priznava pisma iz vseh delov sveta. Odlikovana: Paris 1909 s častno diplomom, zlato kolajno in častnim križcem. Dubiva se pri gospej Kamili Mitzi, Maribor (Stajarsko), Goethejeva cesta 23. — Naročila samo proti povzetju ali ako se pošlje denar naprej. — Cena: 1 lonček K 2 — in K 3—, 3 lončki K 5 — in K 6—

Alli ste že dobili fonograf zastonj?
 Da povsod vpeljem svoje izborne najnovije valjarje, imenovane „Goldhart“, sem se odločil, da razdelim 2500 fonografov. Zahtevajte prospekt, obenem vpošljite 10 vinarsko znamko in lahko prejmete zastonj in colnine prosto krasen koncertni fonograf. **I. fonografski uvoz C. Löwin** Dunaj VI., Gumpendorferstr. 111.

Posestvo
 obstoječe iz hiše, žage, mlina in gospodarskih poslopj z velikim zemljiščem se za primerno ceno proda. Vprašanja na **Jože a Celina, Jablanica 13, p. Ilir. Bistrica.** 3240 (1)

CENO POSTELJNO PERJE.
 1 kg sivoga skubljenega perja K 2, polbeloga K 280, belega K 4, finega K 6, najboljšega skubljenega K 8 sivoga puha K 8, belega K 11, prsnega puha K 2 od 5 kg radeleje poštnine prosto.

Dovršene postelje
 bogato napolnjene, iz zelo postega jako trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumenega inlet-nanking-binga, 1 pernica vel. 80 x 116 cm z 2 blazinama, velikost 80 x 58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 16, s polpuphom K 24, s punom K 24; posamezne pernice K 12, 4, 6; vzglavnica K 3, K 350, K 4. — Pernice 180 x 190 cm velike K 15, 18, 24; vzglavnica 90 x 70 ali 80 x 80 cm K 430, 5—, 650. Spod. pernica iz gradla 180 x 116 cm K 13—, 15—. Razpošilja proti povzetju pošt. prosto pri naročih od 10 K dalje.
M. Berger v Dešenici št. 1011. Češki les.
 Za neugajajoče denar nazaj ali se plago zamena. — Ceniki o žimnicah, odejah, prevlekah in vsem drugem F 717 posteljnim blagu zastonj in pošt. prosto. 52-1

Zastoni
 torej brezplačno dobi usak človek v lekarni Trnkóczy poleg rotouža lepo tiskano deset zapovedi za kmetovalca; tudi po pošti se brezplačno razpošiljajo. 3258 12-1

Ponudimo vsako poljubno množino:

zarezane strešnike prve vrste

zidake, lončene peči, portland-cement najboljše vrste, šamotne plošče za tlakovanje cerkva, hodnikov i. t. d.

F. P. VIDIC & KOMP., LJUBLJANA.

Na zahtevo pošljemo radevolje vzorce in prospekte takoj brezplačno.

490 1

Ceno češko posteljno perjet

1 kg novo skublj. K 900, boljša K 12 — bela kot puh
mehko skubljeno K 15 — K 24 — svezabela kot puh
mehko skubljeno K 30 — K 36 — Pošta franco po pa-
keto. Ameta dovoljena proti povrnitvi poštine. Bene-
dikt Sachsel, Lobes 158, pri Plazu, Češko. 3724 0-1

Revmatizem, protin, neuralgija in ozeblina

povzročijo mnogokrat nestrpne bolečine. Za njihovo hitro pomiritev in ozdravljenje, za splahnitev oteklin in zopetno pridobitev pre-
gibnosti členkov in odstranitev utripanja učinkuje presenetljivo, zanesljivo

CONTRHEUMAN

Besedni znak za (mentholo-
saliciliziran kostanjev
izvleček),

za vribavanje, masažo ali obkladke. 1 pu-
šica 1 krono.

Pri naprej vpošiljavi K 150 se pošlje 1 pušica franco
: : : 5- : : : 5
: : : 9- : : : 10

Izdelovalnica in glavna zaloga v
lekarni B. FRAGNER-ja

c. kr. dvornega dobavitelja, PRAGA III., št. 203.
Pozor na ime izdelka in izdelovatelja!

ZALOGA V LEKARNAH. 2961

Izdelane postelje iz rdečega posteljnega in-
leta, prav dobro napolnje-
ne. Pernica ali blazina 180 cm dolga, 116 cm
široka K 10 —, 12 —, 15 — in 18 —, 2 metra
dolga, 140 cm široka K 13 —, 15 —, 18 — 21 —.

Zglavniki 80 cm dolg, 58 cm širok K 3 —, 3-50
in 4 —, 90 cm dolg, 70 cm širok K 4-50 in 5-50. Izdelujem
tudi po kakoršnikoli drugi meri. Tridelni modroci iz žilne
za eno posteljo K 27 —, boljši K 33 —. Pošilja se poštine
prosto po povzetju od K 10 — naprej. Zamenja ali nazaj
se vzame le proti povrnitvi poštinskih stroškov. 3035 6-1
Benedikt Sachsel, Lobes 910 pri Plazu Češko.

V Ameriko
in Kanado

složna, cena
in varna

vožnja s **Cunard Line**

Bližnji odhod iz domače luke

Trsta: Saxonis, 20. decembra 1909, Pannonia
11. jan., Saxonis 23. febr. 1910.

iz Liverpoola: Lusitania, (najboljši, največji in naj-
lepsi parnik sveta) 18. dec. 1909, 8. jan.,
26. februar., 19. marca, 9. aprila 1910, Mauretania
11. decembra 1909, 29. januarja, 19. februarja,
12. marca 2. aprila 1910.

Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odlasek**, Ljub-
ljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Nadomesilo godbe

dajo moji najnovejši fonografi in gramofoni, ki delujejo brez na-
pake. Iste pošilja po najnižjih tovarniških cenah

Jan Konrad c. in kr. dvorni
založnik
v Brüxu št. 969 (Češko.)

Fonograme z 2 valjema K 9 —. Gramofone z 2
najnovejšimi komadoma K 22 —, 26 —. Zah-
tevatje moj bog. ilustr. glavni cenik s 3000
slikami zastonj in poštine prosto. Pošilja
po povzetju. — Nikak riziko! — Zamenja dovoljena!

Proda se iz proste roke pod ugodnimi pogoji posestvo v Tihaboju

ki obsega poleg lepega gospodarskega poslopja
okulu 10 oralov njiv, travnikov in gozda. Odda se
na željo tudi vse orodje ter nekaj goveje živine in
prašičev. Plačuje se lahko v obrokih. Natančneje
pove lastnik **Iš. Zidar v Tihaboju št. 19, pošta
Sv. Križ pri Litiji.** 3329

BOZIC 1909!

New-York in London nista priznanašali niti evropski
cejni ter je velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati svo-
jevo zalogo znoj proti majhnemu plačilu delavnih moči.
Pooblaščen sem izvršiti ta nalogo. Pošiljam torej vsako-
mur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

K 13-80 in sicer:

- 6 kom. najfinejših namiznih nožev s pristno
angleško kinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebr. vilice iz enega komada;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavinskih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrno zajemalico za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebr. zajemalico za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čajšč za podklado;
- 2 kom. elegantnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfinejša spalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo K 13-80.

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo K 80 —
ter jia je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni
K 13-80. Američansko pat. srebro je znano, je
skozinskozi bela kovina, ki obdrži bojo srebra
25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da
je to inšerat ne temelji na nikakršni slepariji,
zavezujem se s tem javno, vsakemu, kateremu
ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržek
znesek in naj nikdor ne zamudi ugodne prilike,
da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno
prikladno kot prekrasno

božično in novoletno darilo.
kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v **A. Hirschberg-a**
ekspozitni hiši amer. pat. srebrnega blaga
na Dunaji II., Rembrandtstrasse 19 D. Telefon 14597

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se
znesek naprej vpošlje. — Čistini prošnja za njo
20 vin. — Pristno le z zraven natis-
njeno varstveno znamko (zdrava
kovina). — Izvleček iz pohval pi-
sem: Bil sem s pošiljateljico krasne
garniture jako zadovoljen. Ljub-
ljana. Oton Bartusch, c. kr. stotnik
v 27. pešpolku. — S pat. srebrno
garnituro sem jako zadovoljen. Tomaž Rožant,
dekan v Mariboru. — Ker je vaša garnitura v
gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi poš-
ljete še eno. Sent Pavel pri Preboldu. Dr. Kar-
milo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik. —
S poslanim namiznim orodjem sem zelo zado-
voljen. Mihael Kovačević, ravatelj pomožn.
uradov dež. pri vladi v Sarajevu. Sarajevo,
22. oktobra 1909. 328 3-1

Herbabny-jev podfosfornato-kisli

apneno-železni sirup.

Ta je že 40 let uveden, zdravniško preiz-
kušen in priporočen. Izborno sredstvo za tvoritev
krvi in kosti. Odstranjuje sluz, pomiruje kašelj in vzbuja slast.
Pospešuje prebavo in reditev, posebno pri slabotnih otrocih.
Cena steklenici K 2-50, po pošti 40 vin.
več za zavitek.

Edino izdelovanje in
glavna razpošiljatev:
V zalogi je še pri gg. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Celju, Celovcu, Črnomlju, Novem mestu, Reki, Sovodnju, Št. Vidu, Trbižu, Trstu, Velikovcu in Volšperku.

Dr. Hellmann-ova lekarna „zur Barmherzigkeit“, (Herbabny-jev naslednik)

Dunaj, VII., I. Kaiser-
strasse 73-75.

Zaloga skoro v vseh lekarnah

Herbabny-jeva

aromatiška esenca.

Že 35 let uvedeno in najboljše preiz-
kušeno mazilo. Lajša in odstranja bolečine v udih
in kitah, kakor tudi nervozne bolezni.

Cena steklenici K 1-70, po pošti 40 vin.
več za zavitek. 2936 14-1